

Ymp. ltk 14.12.2010

Oheismateriaali nro 1

Ympäristölautakunta 14.12.2010

**ÄÄNEKOSKEN KAUPUNGIN
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON
VALVONTASUUNNITELMA VUOSILLE 2011-2012**

Sisältö

1. Johdanto
2. Äänekosken kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö
 - 2.1. Toimialue
 - 2.2. Valvonnan voimavarat ja tehtävät
 - 2.3. Koulutus
 - 2.4. Valvontakohderekisteri/tietojärjestelmä
 - 2.5. Valvonnan maksullisuus
 - 2.6. Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu
3. Valvonnan toimialat
 - 3.1. Yleistä
 - 3.1.1. Riskinarviointi
 - 3.1.2. Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika
 - 3.1.3 Valvontakohteiden / - kohdetyyppien tarkastustiheydet
 - 3.1.4. Valvontaprojektit ja –hankkeet
 - 3.2. Viestintä
 - 3.2.1. Varautuminen erityistilanteisiin
 - 3.3. Valvontasuunnitelman hyväksyminen
 - 3.3.1. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi
4. Elintarvikevalvontasuunnitelma
5. Kuluttajaturvallisuusvalvontasuunnitelma
6. Terveysturvallisuudenvalvontasuunnitelma
7. Tupakkalainvalvontasuunnitelma
8. Kemikaalilainvalvontasuunnitelma
9. Eläinlääkintähuolto

1. Johdanto

Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä, jonka tehtävänä on yksilöön, väestöön ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö (Liite 1) sekä valtioneuvoston valvontasuunnitelma-asetus (665/2006) edellyttävät kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää. Seuraavaa toimintavuotta koskeva suunnitelma on hyväksyttävä toimielimessä ja toimitettava Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaiselle kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Tässä suunnitelmassa on otettu huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat sekä valvontasuunnitelma-asetuksen (665/2006) edellyttämä sisältö.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on varmistaa kuntalaisille turvallinen elinympäristö, jossa ei ole terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Lainsäädännössä korostetaan toiminnanharjoittajien omaa vastuuta, mutta viranomaisvalvontaa tarvitaan toiminnan ja tuotteiden määräystenmukaisuuden varmistamiseksi, toimijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi, kuluttajansuojan turvaamiseksi sekä toimijoiden tuotantoedellytysten varmistamiseksi.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukainen säännöllinen valvonta on toiminnanharjoittajille maksullista. Kunta perii hyväksymänsä taksan mukaiset valvontamaksut.

Valvontasuunnitelmien tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- 1) tarkastuksen sisällön määrittely
- 2) valvontakohteiden tarkastustiheys
- 3) kunnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja tutkiminen
- 4) tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika
- 5) laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu.
- 6) valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Kunnan valvontasuunnitelma tarkastetaan vähintään kolmen vuoden välein, tarvittaessa sitä päivitetään myös suunnitelmakauden välillä.

2. Äänekosken ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö

2.1 Toimialue

Alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikön muodostaa Äänekosken kaupunki.

Viranomaisena toimii Äänekosken kaupunginhallituksen alaisuudessa ympäristölautakunta, jossa on 13 jäsentä. Yksikön toimialue on noin 1138 km² ja asukkaita alueella on 20 243 (v.2009).

2.2 Valvonnan voimavarat ja tehtävät

Henkilöstöresurssit on lueteltu alla olevassa taulukossa.

Valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti suunnitelmalliseen valvontaan pyritään käyttämään noin puolet työajasta. Laskennallisesti tämä olisi tässä yksikössä noin 220 terveystarkastajien htpv. Loppu työaika varataan muuhun kuin suunnitelmalliseen työhön, kuten koulutukseen, ennalta arvaamattomiin tarkastuksiin, lupakäsittelyihin, lausuntoihin, asiakasvalituksiin ja puhelinneuvontaan.

Em. resurssien lisäksi valvontaviranomainen voi käyttää valvonnassa apunaan ulkopuolisia asiantuntijoita (elintarvikelaki 36 §). Nämä voivat tehdä valvontaviranomaisen pyynnöstä tarvittavia tarkastuksia, tutkimuksia ja selvityksiä, mutta eivät hallinnollisia päätöksiä.

Ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyydestä ja käytöstä säädetään myös valvonta asetuksessa (EY) 882/2004, 5 artikla. Tarvittaessa Evira ohjeistaa ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttöä.

Taulukko 2.2 Ympäristöterveydenhuollon käytettävissä oleva henkilöstö

2.2. A Terveystarkastajat

Nimi	Virkanimike	Erikoisosaaminen
Jänkävaara Jouni	Terveystarkastaja	elintarvikevalvonta, kemikaalivalvonta, terveydensuojelu, tuoteturvallisuus ruokamyrkytykset TerveKuu
Rissanen Sinikka	Terveystarkastaja	elintarvikehuoneistot, tupakkaluvat, talousvedet uimavedet, muu terveydensuojelu asumisterveys ja sisäilma

2.2. B Eläinlääkintähuollon henkilökunta

Vihavainen Marja-Liisa	Kunnaneläinlääkäri	tuotantoeläinten terveydenhuolto eläinsuojelu
------------------------	--------------------	--

2.2. C Muu henkilökunta

Rantanen Eija	Toimistos sihteeri	hallinto
virka täyttämättä	Terveysvalvonnan johtaja	hallinto, laitosvalvonta, eläinsuojelu

Taulukko 2.2b Suunnitelma voimavarojen jakautumisesta valvottaville toimialoille

	Käytettävissä kokonaisuudessa htv (htpv?)	kokonaisuudesta käytettävissä suunnitelmalliseen valvontaan htv (htpv?)
Elintarvikevalvonta	220	103
Terveysturvallisuuden valvonta	110	74
Tupakkavalvonta	12	4
Kemikaalivalvonta	8	5
Tuoteturvallisuusvalvonta	52	20
Eläinlääkintähuolto		
yhteensä	440	206
	100 %	46,8%

2.3 Koulutus

Ympäristöterveydenhuollon tehtäväkenttä on alati muuttuva, laaja ja vaativa. Henkilöstön jatkuva ja monipuolinen kouluttautuminen on keskeinen edellytys työtehtävien onnistuneelle hoitamiselle. Tavoitteena on tuntea ja osata soveltaa keskeistä lainsäädäntöä mahdollisimman hyvin kullakin valvonnan osa-alueella. Henkilöstön ammattitaidon ylläpitämiseksi osallistutaan vuosittain Eviran, STTV:n, Kuluttajaviraston, lääninhallituksen ja muiden toimijoiden tarjoamat koulutustilaisuuksiin.

Vuosittaisena tavoitteena on, että jokainen viranhaltija osallistuu vähintään yhteen 1-2-päiväiseen alan koulutukseen vuodessa. Budjetissa on varattu rahaa koulutukseen osallistumiseen. Mahdollisuuksien mukaan koulutukseen osallistuja toimittaa koulutuksessa jaetun materiaalin muille luettavaksi ja esittää tiivistäen koulutuksessa opitut uudet asiat muille seuraavassa yhteispalaverissa.

2.4 Valvontakohderekisteri/ Tietojärjestelmä

Valvontahenkilöstön käytössä on TeraKuu Oy:n TerveKuu ohjelma. Kohderekisteri on ajantasalla.

2.5 Valvonnan maksullisuus

Tämän suunnitelman mukainen valvonta on toiminnanharjoittajalle maksullista. Valvontamaksuja peritään siten, että ne kattavat valvonnasta aiheutuneet kustannukset ja maksuja peritään kunnan hyväksymän taksan mukaisesti (nähtävillä mm. osaston internet-sivuilla). Valvontasuunnitelman perusteella voidaan ennakoida valvontamaksun suuruus. Maksutaksa on nähtävissä osoitteessa www.aanekoski.fi.

2.6 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Näytteenotto ja tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Näytteiden tutkimiseen käytettävän laboratorion tulee olla asianmukaisesti hyväksytty tekemään pyydettyjä tutkimuksia.

Viranomaisnäytteiden tutkimukset sekä tutkimukset, joiden tekemisestä on säädetty lainsäädännössä, tutkitaan elintarvikelain 37 §:n mukaisissa laboratoriossa.

Ympäristöterveydenhuollon elintarvikenäytteet ja vesinäytteet tutkitaan Jyväskylän kaupungin ympäristötoimen laboratoriossa. Asumisterveyteen liittyvissä tutkimuksissa käytetään Työterveyslaitoksen sekä Ositum Oy:n laboratorioita.

Tupakkalain mukaisissa mittauksissa käytetään Työterveyslaitoksen laboratorion palveluita.

3. Valvonnan toimialat

3.1 Yleistä

Tämän suunnitelman mukainen valvonta perustuu kansanterveyslain 1 §:ssä mainittujen ympäristöterveydenhuollon lakien mukaan kunnille säädettyyn valvontaan. Lainsäädäntö on esitetty tarkkaan toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa.

Toimialakohtainen valvonta esitellään yksityiskohtaisemmin valtakunnallisissa valvontaohjelmissa. Tähän suunnitelmaan on koottu valvontayksikön alueella erityisesti suunnitelmakaudella painottuva valvonta, painopisteet ja projektit.

3.1.1 Riskinarviointi

Valvontakohteiden valvonnan tarve määräytyy kohteisiin tehtävän riskinarvioinnin perusteella. Toimialakohtaisissa ohjelmissa on annettu ohjeet valvontakohteiden riskinarviointiin. Riskinarviointi ja luokitus ovat jokaisella toimialalla erilaisia.

Valvontakohteiden tarkastustiheys perustuu kuntien valvonnasta vastuussa olevien tarkastajien kokemukseen perustuvaan kohdekohtaiseen riskinarviointiin sekä keskusviranomaisten valtakunnallisessa valvontaohjelmassa vuosille 2008 - 2010 annettuihin ohjeisiin tarkastustiheyden ja tarkastukseen käytettävän ajan määrittämiseksi.

Elintarvikevalvonnan ja terveydensuojelun valvontakohteiden riskinarviointi tehdään valvontaohjelman avulla. Tarkastaja antaa kohdekohtaisesti jokaiselle valvontaohjelman mukaiselle tekijälle riskiluvun. Yhteenlaskettuun kokonaisriskilukuun perustuen ohjelma määrittää kohteelle ohjeellisen tarkastustiheyden. Lopullista tarkastustiheyttä määriteltäessä otetaan huomioon kohteen vuosittainen toiminta-aika ja kunkin kohdeluokituksen sisällä aiemmasta valvonnasta saatu tieto.

Riskinarvioinnissa merkittävänä tekijöinä huomioidaan:

- toiminnanharjoittajan asiantuntemus ja toimintatavat (hygieniatuntemus, omavalvonta tai käyttötarkkailu, aiemmat ongelmat, yleinen asennoituminen, piittaamattomuus jne.)
- huoneiston tai tilan olosuhteet, rakenteet ja kalusto (varustelutaso, rakenteiden kunto jne.)
- altistavan tekijän vaarallisuus (taudinaiheuttaja, myrkyllisyys)
- tuotantomäärä/altistuvien ihmisten määrä ja käyttäjäryhmät (lapset, nuoret, vammaiset, sairaat)
- altistuksen kesto ja / tai toistuvuus (vakituinen ja tilapäinen oleskelu)

3.1.2 Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Tarkastuksella tarkoitetaan valvontaviranomaisen tai tämän valtuuttaman ulkopuolisen asiantuntijan säännöllisesti ja ennalta suunnitellusti tekemää valvontakohteen tarkastusta, jossa arvioidaan valvontakohteen vaatimustenmukaisuus. Tarkastus voi sisältää näytteenottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan, kohteessa valmistettavien tuotteiden tai kohteessa tarjottavien palveluiden terveyshaittojen, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi.

Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai vain jonkin osa-alueen tarkastuksen

Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus ja tarkastetut asiat kirjataan, vaikka niissä ei tarkastuksen aikana havaittaisikaan epäkohtia. Tarkastuskertomukseen merkitään valvonnan tarkoitus, käytetyt menetelmät ja valvonnan tulokset sekä tarvittaessa asianomaiselta toimijalta edellytettävät toimet. Tarkastuskertomus toimitetaan tarkastajan allekirjoittamana tarkastuskohteeseen. Tarkastuskertomus voidaan tarvittaessa lähettää tiedoksi myös muille viranomaisille.

Tarkastus voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisia toimenpiteitä ja tarkastuskertomuksen tulee esittää, minkä säännösten mukaan tarkastus on tehty.

Tarkastusaikaan vaikuttaa tarkastuksen sisällön laajuus ja tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen. Yhteen tarkastukseen tulee varata aikaa vähintään kaksi tuntia, mutta vaativammat kohteet vaativat jopa yhden tai useamman henkilötyöpäivän.

Tarkastusten yksityiskohtainen sisältö on kuvattu toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa ja keskusvirastojen antamissa ohjeissa. Valvontasuunnitelma ja toimialakohtaiset ohjelmat ovat julkisesti nähtävillä osaston internet-sivuilla, jolloin asiakkaat (kuntalaiset/toiminnanharjoittajat) pääsevät halutessaan niihin helposti perehtymään.

Tarkastuksen yleinen sisältö eri toimialoilla

	Tarkastuksen yleinen sisältö
Elintarvikevalvonta	Minkä tahansa näkökohdan tutkiminen sen toteamiseksi, onko kyseinen näkökohta vaatimusten mukainen Pääsääntöisesti ilman ennakkovaroitusta Yksi tarkastus ei yleensä voi kattaa koko yrityksen toimintaa, kohdistuu johonkin tiettyyn osaan, kuitenkin niin, että vuoden aikana kaikki yrityksen toiminnot tulevat tarkastetuiksi.
Kemikaalivalvonta	Säännöllisesti ja ennalta suunnitellusti arvioitava valvontakohteen vaatimustenmukaisuus Yleensä tarkastuksista ilmoitetaan ennakkoon
Terveysuojelunvalvonta	Selvittää terveysvaaran tai haitan esiintyminen (aistinvaraista tarkastelua ja arviointia, usein mittauksia ja näytteenottoa)
Tuoteturvallisuusvalvonta	Tarkastuksen tarkoitus selvittää, onko tarjottu palvelu tai tavara turvallinen Yleensä tarkastuksista ilmoitetaan ennakkoon.
Tupakkalainvalvonta	Tavoite tarkastaa kohteen toiminnan ja tilojen vaatimustenmukaisuus.

3.1.3 Valvontakohteiden / - kohdetyyppien tarkastustiheydet

Tarkastustiheydet määräytyvät riskinarvioinnin perusteella. Tarkastustiheydet määritellään tässä suunnitelmassa kohdetyyppikohtaisesti. Toiminnanharjoittaja voi halutessaan ottaa yhteyttä ja pyytää lisätietoja omaa kohdettaan koskevasta valvonnasta.

Valvontakohteiden kannalta tarkastustiheydellä on taloudellista merkitystä, sillä valvontamaksut määräytyvät tarkastusmäärien perusteella. Suunnitelma antaa kuvan siitä, mitä suuruusluokkaa valvontamaksu tulee olemaan. Lopullinen maksu määräytyy sen perusteella, miten paljon valvontaa tehdään.

Kohteiden tarkastustiheyteen vaikuttavat kohteen omavalvonnan taso, henkilökunnan asiantuntemus, aikaisemman valvonnan tulokset sekä tilat, olosuhteet ja varustuksen kunto. Laiminlyönnit edellä mainituissa asioissa nostavat kohteen tarkastustiheyttä.

Toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa on annettu ohjeelliset tarkastustiheydet ja tarkastuksiin käytettävät ajat. Tarkastustiheydet on määritelty kohdetyyppikohtaisen riskiluokituksen perusteella.

3.1.4. Valvontaprojektit ja –hankkeet

Keskusvirastojen ja AVI:n vuosittaisten painopisteiden mukaisesti osallistutaan projekteihin tai hankkeisiin. Ko. viranomaiset ohjeistavat valtakunnalliset hankkeet sekä laativat yhteenvedon toteutumisesta. Kunta toteuttaa myös omia projekteja, joista laaditaan yhteenveto kunnassa.

3.2. Viestintä

Viestintään kuuluu asiakaspalvelu, kohderyhmien neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen. Asiakaspalvelun tulee olla joustavaa, nopeaa ja asiantuntevaa. Osaston toimipiste sijaitsee Suolahdessa. Yksikölle on laadittu internet-sivut, joilta kaikki tarvittavat tiedot, yhteystiedot ja lomakkeet löytyvät. Sivuja kehitetään koko ajan.

Kunnan tulee tiedottaa ja neuvoa paikallisia yrityksiä ja muita yhteistyötahoja lainsäädännössä annettujen vaatimusten noudattamisesta. Tiedotuksessa käytetään pääasiassa paikallislehtiin lähetettäviä tiedotteita ja osaston omia internet-sivuja.

Viestintä kuuluu kaikille viranhaltijoille, mutta erityistilanteissa tiedottamisvastuu on ensisijaisesti terveysturvallisuuden johtajalla.

3.2.1. Varautuminen erityistilanteisiin

Kunnassa on valmistumassa erillinen varautumissuunnitelma erityistilanteita varten. Ympäristöterveydenhuollon erityistilanteisiin on laadittu ohjeita keskusvirastoissa.

Evira	Terveysvaarakansio 2008
Tukes	Eryistilanteet kunnan tuoteturvallisuusvalvonnassa. Kuluttajaviraston julkaisusarja 1/2006
Valvira	Talousveden laadun turvaaminen erityistilanteissa -opas 2009
STM	Ympäristöterveyden erityistilanteiden opas 2010

3.3. Valvontasuunnitelman hyväksyminen

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma , joka sisältää eri toimialueiden suunnitelmat, hyväksytään ympäristölautakunnassa. Kunta toimittaa hyväksytyt suunnitelmat Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaiselle.

3.3.1. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi

Kunnan tulee vuosittain arvioida valvontasuunnitelmien toteutumista. Toteutumista arvioidaan ympäristölautakunnassa. Arviointia hyödynnetään paikallisen ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, valvonnan jatkuvuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Arvioinnissa tulee kuvata tarkastusten kattavuutta, tarkastusten määrää valvontakohdetyypeittäin sekä valvonnasta saatujen tulojen kohdentumista.

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan kohdetyypeittäin. Toteutumisen arviointi tehdään toimintavuoden päätyttyä. Arviointiraportti käsitellään ympäristölautakunnassa ja lähetetään Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon maaliskuun loppuun mennessä.

Mikäli suunniteltuihin tavoitteisiin ei ole päästy, toteutumisen arvioinnissa esitetään syyt tai perustelut (kuten resurssipula, toimintaympäristön muutokset tai muut odottamattomat tekijät), miksi tavoitteet eivät toteutuneet. Samoin esitetään vaadittavat toimenpiteet, jotta tavoitteet toteutuisivat seuraavalla tarkastelujaksolla. Jos taas toteutuneiden tarkastusten määrä on ylittänyt suunniteltujen tarkastusten määrän, olisi hyvä kuvata myös tähän johtaneita syitä (kuten valvontakohteiden lisääntynyt lukumäärä siksi, että kaikkia valvontakohteita ei pystytty suunnitelmaa laadittaessa ottamaan huomioon tai toimintaympäristön muutosten johdosta tullut uusia valvontakohteita tai ollut paljon valvonnan painepistealueen kohteita).

Valvontasuunnitelmien toteutumista arvioidaan vuosittain ympäristölautakunnassa.

Valvontasuunnitelma-asetuksen 665/2006 mukaan arvioinnissa tulee selvittää ainakin

1. tarkastusten määrä valvontakohdetyypeittäin
2. tarkastusten kattavuus
3. näytteiden määrä valvontakohdetyypeittäin
4. valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen

4. ELINTARVIKEVALVONTASUUNNITELMA

Kunnan tulee laatia säännöllistä valvontaa koskeva kunnan elintarvikevalvontasuunnitelma siten, että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista, ehkäisee terveysvaaroja ja suojaa kuluttajia taloudellisilta tappioilta. Tämän elintarvikevalvontasuunnitelman laatimisen apuna on käytetty Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) Valtakunnallista elintarvikevalvontaohjelmaa. Elintarvikevalvontasuunnitelmaan sisällytetään hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen ja elintarvikelain 13.2 §:n tarkoittamien ilmoitusta edellyttävän toiminnan säännöllinen valvonta. Tilapäinen elintarvikkeiden myynti ei kuitenkaan kuulu säännöllisen valvonnan piiriin.

Elintarvikevalvonnan tavoitteena on toteuttaa elintarvikelainsäädännössä asetettuja päämääriä. Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu sekä varmistaa niiden jäljitettävyyden. Elintarvikelain tarkoituksena on myös varmistaa, että elintarvikkeesta annettu tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda kuluttajaa harhaan.

4.1. Risk Sheriff

Eviran tavoitteena on kehittää riskinarvioinnin periaatteisiin perustuva luokittelumalli elintarvikevalvonnan käyttöön kaikille elintarvikealan yrityksille vuoteen 2012 mennessä. Mallista on kehitetty atk-ohjelma Risk Sheriff, joka kattaa liha- ja kala-alan laitokset. Ohjelman avulla voidaan ohjata valvontaa kohti riskiperusteisuutta siten, että riskinarvioinnista saatavia tietoja voidaan hyödyntää omavalvonnan lisäksi myös valvonnassa. Samalla voidaan yhtenäistää yritysten arvioimista ja tehdä siitä avointa sekä toimijoille selkeä valvonnan ja päätösten peruste. Risk Sheriff –ohjelman avulla elintarviketoimijat voidaan luokitella elintarviketurvallisuusrisin suuruuden perusteella ja suunnata valvontaa riskiperusteiseksi. Elintarvikeyritysten elintarviketurvallisuuden nykytilasta kertyy Risk Sheriff –ohjelman avulla valtakunnallisesti tietoa. Yhtenäisen luokittelun avulla elintarvikealan toimijoille asetetut, elintarviketurvallisuuteen liittyvät valvontatiheydet ja valvontamaksut voidaan määrittellä avoimesti ja yhdenmukaisesti. Vuoden 2010 aikana Eviran tavoitteena on laajentaa Risk Sheriff -ohjelmaa kattamaan kaikki elintarvikehuoneistot.

Keskitetty tietojärjestelmät: valvontakohdejärjestelmä (KUTI1) ja valvontatietojärjestelmä (KUTI 2)

Evira valmistelee keskitettyjen valtakunnallisten valvontajärjestelmien, valvontakohdejärjestelmä (KUTI1) ja valvontatietojärjestelmä (KUTI 2) käyttöönottoa. Kuntien valvontatiedot tulevat siirtymään automaattisesti kunnan omasta tietojärjestelmästä valtakunnallisiin KUTI -järjestelmiin. KUTI 1-järjestelmä on käyttöönotettu Äänekoskella vuoden 2010 aikana. KUTI 2-projektin sanastotyö ja sen toteutusprojekti ovat meneillään maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksessa (Tike). KUTI 2-järjestelmän käyttöönotto alkaa vuoden 2011 aikana. Valvontatiedot voidaan koota sähköisesti keskistetyistä tietojärjestelmästä.

4.2. Riskiperusteisuus ja tasapuolisuus

Elintarvikevalvontaa suunnataan eri kohteisiin tai osa- alueisiin sen mukaan, missä sitä eniten tarvitaan riskitekijät huomioon ottaen. Valvonnan on oltava tasapuolista niin, että se kohdistuu perusteiltaan yhdenvertaisesti kaikkiin valvontakohteisiin ja valvontakohdetyyppeihin. Kohteen valvonnan tehostamiselle tai sen lieventämiselle on perusteet, jotka saadaan arvioimalla

valvontakohteessa elintarvikkeeseen kohdistuvia riskitekijöitä. Valvontakohteeseen vuosittain tehtävien tarkastusten määrä ja muut valvontatoimet riippuvat kohteen toiminnan laajuudesta ja luonteesta sekä omavalvonnan toimivuudesta. Tarkastusten luonne ja tiheys yksittäisten laitosten osalta riippuvat arvioidusta riskistä eli laitoksen riskiluokituksesta ja siitä miten valvontakohte hallitsee riskit omavalvonnallaan. Tasapuolisuus elintarvikevalvonnassa tarkoittaa sitä, että valvonnan määrä ja valvontamenetelmät valitaan elintarvikkeen turvallisuuden ja laadukkuuden varmistamiseksi samoilla perusteilla koko maassa.

4.3. Jäljitettävyys

Jäljitettävyys on elintarviketurvallisuuden kannalta keskeinen tekijä, ja sen avulla voidaan ongelmatilanteissa poistaa määräystenvastaiset elintarvikkeet kohdennetusti markkinoilta ja antaa kuluttajille oikeaa ja riittävää informaatiota. Jäljitettävyys on tärkeää myös selvittäessä elintarvikkeesta annettavien tietojen totuudenmukaisuutta tai muuta määräystenmukaisuutta.

4.4. Valvontakohteet, riskinarviointi ja tarkastussuunnitelma

Elintarvikevalvonnan valvontakohteet on kattavasti luetteloitu terveysturvallisuuden käytössä olevaan tietokantaan, johon kirjataan myös valvontakohteisiin kohdistuneet tapahtumat. (TerveKuu-ohjelma). Äänekoskella on 152 elintarvikealan toimijaa. Kaikilla toimijoilla on oltava omavalvontasuunnitelma, jonka valvontaviranomainen hyväksyy.

Kohdetyypin ja valvontatietojen perusteella kullekin kohteelle on tehty TerveKuu-ohjelmaa apuna käyttäen elintarvikehygieeninen riskinarviointi ja tähän perustuen suunnitelma tarkastuskäyntien määrästä. Kts. kohta 3.1.1.

Valvontaohjelman kohdetyypikohtaiset tarkastusmäärät on esitetty liitteessä 1.

4.4.1 .Elintarvikealan toimija ja omavalvonta

Elintarvikelain tarkoituksena on osaltaan parantaa elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä. Viranomaisen velvollisuus on tukea toimijoita antamalla lainsäädännön noudattamiseen liittyviä ohjeita ja kehotuksia (elintarvikelaki 23/2006 53§). Ensisijainen vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta on elintarvikealan toimijalla.

Omavalvonnan avulla toimija varmistaa, että elintarvikkeen turvallisuus ei vaarannu sinä aikana, kun elintarvike on toimijan vastuulla. Viranomaisen tehtävänä on varmistaa, että omavalvonta toimii tehokkaasti ja että elintarvikkeen turvallisuus, jäljitettävyys ja muu määräystenmukaisuus toteutuu kaikissa tuotanto, jalostus ja jakeluvaiheissa.

Toimijan vaihtumisilmoituksen yhteydessä tehdään kohteeseen suunnitelman mukaisen tarkastuksen kaltainen tarkastus ja hyväksytään omavalvontasuunnitelma.

4.4.2. Alkutuotanto

Maidontuotantotilat ovat olleet säännöllisen tarkastuksen piirissä. Alkutuotannon elintarvikevalvonta laajennetaan kattamaan myös hunajan- ja lihantuotantotilat.

4.5. Tarkastus ja tarkastukseen käytettävä aika

Katso myös kohta 3.1.2.

Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytetty aika.

Tarkastus on määritelty valvonta-asetuksessa (EY) N:o 882/2004 .

Toiminnassa olevan elintarvikehuoneiston valvonnassa tarkastus ei aina voi kattaa koko yrityksen toimintaa, vaan se voi kohdistua esimerkiksi omavalvonnan toimivuuteen, työskentelytapoihin, pakkausmerkintöihin, tiloihin, laitteisiin tai välineisiin. Valvonta-asetuksen 3 artiklan mukaan elintarvikevalvonta tehdään pääsääntöisesti ilman ennakkoilmoitusta. Tarkastukset pyritään tekemään silloin, kun valvontakohteessa on toimintaa, mutta joissakin tapauksissa voidaan tarkastus toteuttaa myös muulloin esimerkiksi aamulla ennen toiminnan alkamista. Tarkastus sisältää usein aiemmin todettujen epäkohtien korjaamisen seurantaa. Epäkohtien korjaamisesta ja aikataulusta sovitaan toimijan kanssa ja valvontakirjanpitoon merkitään kun toimija on toteuttanut korjaukset.

4.6. Ruokamyrkytyssepidemioiden selvittäminen

STM:n asetuksen 251/2007 (elintarvikkeiden tai talousveden välityksellä leviävien ruokamyrkytyssepidemioiden selvittämisestä) mukaan Äänekoskella on valittu ruokamyrkytysten selvitystyöryhmä. Työryhmä kokoontuu tarvittaessa ja muuten kerran vuodessa.

4.7. Vuoden 2011 elintarvikevalvonnan painopisteet

Yksikön elintarvikevalvonnassa panostetaan riskinarviointiin ja valvonnan laatujärjestelmään. Erityisenä valvonnan painopistealueina on vuonna 2011-2012 palvelutiskien lihan ja kalan laatu sekä yleinen hygienia myymälöissä ja valmistuskeittiöissä.

Eviran vuoden 2011 hankkeet ovat: 1) Selvitetään hyväksymättömien terveystieteiden käyttöä elintarvikkeiden markkinoinnissa ja tarkastetaan, täyttävätkö väitteitä kantavat elintarvikkeet ravintosisältöprofiilin kriteerit 2) Lisäaineet, aromit ja entsyymit. Projekteihin osallistutaan soveltuvien osin Eviran ohjeistuksen mukaisesti.

Säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvat valvontakohteet (tarkat kohdetiedot löytyvät TerveKuu-tietojärjestelmästä), kohteessa vuosittain toteutettavien tarkastusten minimimäärä (Eviran ohjeellinen määrä), tarkastuksiin käytettävä ohjeellinen aika ja yksikön valvontakohteiden lukumäärä

4.8. Näytteenotto ja näytteiden analysointi

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Suunnitelma omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi otettavista näytteistä ja tehtävistä tutkimuksista pohjautuu riskinarviointiin.

Näytteenottosuunnitelma on elintarvikevalvontasuunnitelman liitteenä (liite 2).

Valtakunnallisessa elintarvikevalvontaohjelmassa esitettyjen seurantaohjelmien toteuttaminen sisältää näytteiden ottoa, johon kuntia pyydetään osallistumaan. Näihin seurantaohjelmiin kuuluu mm. kansallinen elävien eläinten ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasainevalvontaohjelma.

Ruokamyrkytyssepidemiaa epäiltäessä näytteenotto käynnistetään välittömästi. Näytteiden tutkimiseen myös erityistilanteissa on varattu määräraha.

Kuluttajavalitusten selvitys edellyttää useimmiten valitusnäytteen ja vertailunäytteen tutkimisen. Näytteenotto harkitaan tapauskohtaisesti.

4.9.Suunnitelman toteutumisen arviointi

Katso kohta 3.3.1.

Liite 1. Kohteessa vuosittain toteutettavien tarkastusten ohjeellinen määrä ja tarkastuksiin käytettävä ohjeellinen aika (Evira: Valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelma 2008)

HYVÄKSYNTÄÄ EDELLYTTÄVÄ TOIMINTA

	EVIRA ohje tarkastusten määrästä vuodessa/ kohde	Tarkastukseen käytettävä aika / h	Äänekoski vuosi 2010	
			Kohteet	Tarkastukset
Maitoalan laitokset				
Maitoalan laitos yli 2 milj. l/v Valio Äänekoski	6	4	1	6
Leipomot				
Ruoka- ja kahvileivän valmistusta	1	1 - 3	4	4
Muut valmistuspaikat sekä varastot ja kuljetustoiminnot				
Muu elintarvikkeiden valmistuspaikka (esimerkiksi yhdistelmäelintarvikkeiden valmistus)	2	3 - 5	3	6
Eläimistä saatavia elintarvikkeita varastoiva laitos	2	2	1	1
Elintarvikevarasto (muu kuin edellä mainittu)	1	2 - 3	2	2
Elintarvikekuljetus	0,7 ²	1 - 3	2	2
Ammattikeittiöt				
Keskuskeittiö ja ravintola, joka toimittaa ruokaa myös muualla tarjoiltavaksi	4	4 - 6	6	18
Ravintola (valmistus ja tarjoilu ko. paikassa)	3	3 - 5	35	85
Laitoskeittiö (koulut, päiväkodit, sairaalat, henkilöstöravintolat; valmistus ja tarjoilu ko. paikassa)	2	3 - 4	27	40
Tarjoilukeittiö (muualla valmistetun ruoan tarjoilua)	1	1 - 2	12	12
Tarjoilupaikka (ei ruoan valmistusta; vähäistä tarjoilua)	0,7 ³	1	13	7
Myymälät ja myyntipaikat				

Myymäla, jossa ruoan valmistusta	3	4 - 5	2	6
Helposti pilaantuvia elintarvikkeita myydaan myos palvelumyyntina	2	3 - 4	2	4
Helposti pilaantuvat elintarvikkeet myydaan teollisesti pakattuina (esim. laatikkomyymalat ja kioskit)	0,7 ³	2 - 3	20	9
Elintarvikehuoneisto, jossa ei fyysisesti kasitella elintarvikkeita (maahantuonti, nettimyyni, agentuurit)	0,7 ³	1-2	0	
Siirrettava tila / liikkuva myyntilaite	0,7 ³	1	3	2
Saannollinen (hyväksymista edellyttava) ulkomyynti ja tarjoilu sekä siihen rinnastettava toiminta	1	1	2	2

ILMOITUSTA EDELLYTTAVA TOIMINTA

	EVIRA ohje tarkastusten maaraasta vuodessa/kohde	Tarkastukseen kaytettava aika / h	Aaenekoski vuosi 2010	
			Kohteet	Tarkastukset
Alkutuotanto				
Maidontuotanto	0,3 ⁵	1 - 3	14	5
Lihakarjan kasvatus, kalastus ja vesiviljely	0,2 ⁶	1 - 3	14	0
Muu alkutuotanto	0,1 ⁷	1 - 3	4	1
Muu ilmoitusta edellyttava toiminta				
Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita valmistavat laitokset, markkinoijat ja maahantuojat	0,7 ³	4 - 6	0	
Elintarvikelain 13.2 §:n mukainen ilmoitettava toiminta (kohdat 2 – 18)	0,7 ³	1 - 3	3	2

2 Kaksi kertaa kolmessa vuodessa

3 Tämä kuvaa laitteen hyväksymispaikkakunnassa tapahtuvan valvonnan tiheyttä. Hyväksynnän tehnyt viranomainen pyytää toimijaa tuomaan siirrettävän tilan tarkastettavaksi säännöllisin väliajoin, mikäli toimintaa harjoitetaan pääsääntöisesti muilla paikkakunnilla

4 Kuvaa kohteen valvontatiheyttä niissä tapauksissa, kun ulkomyynti on luonteeltaan jatkuvaa ja samassa paikassa tapahtuvaa (esim. koko kesän samassa paikassa sijaitseva jäätelökioski tai grillikioski)

5 Kerran kolmessa vuodessa

6 Kerran viidessä vuodessa

7 Kerran 10 vuodessa

Liite 2. Elintarvikevalvonnan näytteenottosuunnitelma 2010

Valvontakohteen tyyppi	Oma valvonnan valvontanäytteet	Projektinäytteet	Tutkimukset	Näytteiden määrä
<i>Maitoalan laitos yli 2 milj. l/v</i>	- tuotenäytteet (juusto)		- E. coli - Koagulaasi-positiiviset stafylokokit - Listeria monocytogenes - Salmonella	- 3 x 8 kpl
	- raaka-aine		- mikrobilääkeainejäämät	- 1 kpl
	- pintapuhtausnäytteet		- kokonaispesäkeluku	- 1 x 8 kpl
<i>Myymälät, joissa helposti pilaantuvien elintarvikkeiden käsittelyä</i>	- jauhelihanäytteet myymälöistä, jotka valmistavat itse jauhelihaa		- kokonaispesäkeluku - E. coli	- 4 x 1 kpl
		- myymälässä irtomyynissä oleva kylmäsavustettu tai graavisuolattu kala	- Listeria monocytogenes	- 4 x 1 kpl
		- pintapuhtausnäytteet	- kokonaispesäkeluku	4 x 5 kpl
<i>Laitoskeittiöt</i>		- pintapuhtausnäytteet	- kokonaispesäkeluku	- 5 x 1 kpl
<i>Pizzeriat</i>		- pintapuhtausnäytteet	- kokonaispesäkeluku	- 4 x 4 kpl
		- uppopaistorasvat	- haju - maku - väri - happoluku - savuamispiste	- 4 x 1 kpl

<i>Kahvilat, pikaruokapaikat, tarjoilukioskit</i>		- irtojäätelö, pehmytjäätelö	- kokonaispesäkeluku - kolimuotoiset bakteerit - Staphylococcus aureus	- 5 x 1 kpl molemmat
		- uppopaistorasvat	- haju - maku - väri - happoluku - savuamispiste	- 5 x 1 kpl
		- pintapuhtausnäytteet	- kokonaispesäkeluku	- 5 x 4 kpl
<i>Jäätelökioskit</i>		- irtojäätelö, pehmytjäätelö	- kokonaispesäkeluku - kolimuotoiset bakteerit - Staphylococcus aureus	- 2 x 1 kpl molemmat

Elintarvikevalvontaa ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä

- Elintarvikelaki (23/2006);
- Elintarvikevalvonta-asetus (321/2006);
- Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus (EY) N:o 854/2004;
- Lihantarkastusasetus (38/EEO/2006);
- STM:n asetus elintarvikkeiden tai talousveden välityksellä leviävien ruokamyrkytys-epidemioiden selvittämisestä (251/2007);
- Valtioneuvoston asetus elintarvikelain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevistä laboratorioista (1174/2006);
- Valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004;
- Valvontasuunnitelma-asetus (665/2006);
- Yleinen elintarvikevalvonta-asetus (EY) N:o 178/2002; ja
- Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnan maksuista (1040/2007).

5. KULUTTAJATURVALLISUUSVALVONTA

JOHDANTO

Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetussa laissa (ns. KuTuL) on lueteltu valvontaviranomaiset niiden tehtävät (KuTuL 8 – 11 §). Valvontaviranomaisia ovat Turvallisuus ja kemikaalivirasto (Tukes), tullilaitos, aluehallintovirastot ja kunnat. Kuluttajaturvallisuusvalvonnan valvontaohjelma ohjaa kuntien kuluttajaturvallisuusvalvontaa. Ohjelmassa on yksilöity myös niitä tehtäviä, jotka toteutetaan aluehallintoviraston ohjauksessa. Kunnat suunnittelevat alueellaan toteutettavan kuluttajaturvallisuusvalvonnan kunnan ympäristöterveydenhuollonvalvontasuunnitelmassa. Valvontasuunnitelma päivitetään vuosittain. Toteutumisen arviointi tulee tehdä joka vuosi.

5.1 VUOSIEN 2011 – 2012 ERITYISET TEEMA-ALUEET

Vuosina 2010 – 2014 kuluttajaturvallisuusvalvonnassa on kolme erityistä teema-aluetta:

- 1) hallituksen esityksessä (99/2010) ehdotetun kuluttajaturvallisuuslain aiheuttamien mahdollisten muutosten omaksuminen ja toteuttaminen
- 2) kuluttajaturvallisuusvalvonnan painopistealueiden päivityksen aiheuttamien muutosten omaksuminen ja toteuttaminen
- 3) kuluttajaturvallisuusvalvonnan resurssien varmistaminen

Teemat otetaan huomioon myös Tukesin ja aluehallintovirastojen välisissä tulossopimuksissa.

Uudet painopistealueet

Uusiksi painopistealueiksi ovat tulleet **sisäleikkipaikat** ja **turvapuhelinpalvelut**

Sisäleikkipaikkojen ottaminen suunnitelmallisen valvonnan piiriin alkaa kohteiden lukumäärän kartoituksella valvontayksikön alueella. Valvonnassa voidaan aluksi soveltuvin osin hyödyntää leikkikenttien sekä tivoleiden ja huvipuistojen tarkastuslistoja kunnes Tukesissa valmistuu sisäleikkipaikkoja varten laadittu oma tarkastuslistansa.

Myös turvapuhelinpalveluiden saattaminen suunnitelmallisen valvonnan piiriin alkaa kohteiden lukumäärän kartoituksella. Tukesissa valmistellaan turvapuhelinpalvelujen tarkastamiseen ohjeet.

5.1.1. PAINOPISTEALUEIDEN VALVONTA

Vuoden 2011 valtakunnallisen kuluttajaturvallisuusvalvontaprojektin aiheena on koripallokorien ja jalkapallomaalien turvallisuus yleisillä pallopelialueilla.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 2011 valvontaprojekteina ovat leikkikenttien turvallisuus toukokuu-elokuu aikana ja kuntosalien turvallisuus syyskuu-marraskuu aikana.

Äänekosken kaupungin alueella kuluttajaturvallisuusvalvonnan kannalta keskeisiä kuluttajapalveluiden tarkastuskohteita ovat uimarannat, uimahallit, avantouintipaikat, ohjelmapalveluiden tarjoajat, ratsastustallit, laskettelurinne, kuntosalit ja skeittauspaikat. Merkittävässä asemassa on kohteen kokonaisturvallisuus.

Kulutustavaroiden valmistajia (mm. kynttilätuotteet, lelut, henkilösuojaimet) ei alueellamme ole. Näiden tuotteiden osalta valvonta on pääosin Kuluttajaviraston pyytämää jälkivalvontaa.

5.2. TARKASTUSTEN MÄÄRITTELY

Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 17 §:n mukaan valvontaviranomaisella on oikeus päästä alueelle, huoneistoon ja muuhun sellaiseen tilaan, jonne pääsy on tässä laissa tarkoitettun valvonnan kannalta tarpeen, tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tarkastus voi olla:

Ennalta sovittu ns. tavanomainen tarkastus, joka kohdistuu kuluttajapalvelun turvallisuuden ja/tai kulutustavaroiden turvallisuuden tarkastamiseen valmistus-, maahantuonti- tai myyntipaikalla.

Jälkivalvontaan liittyvä tarkastus, jolloin tarkastetaan aiemmin todetun puutteen korjaus.

Ennalta ilmoittamaton tarkastus, esimerkiksi kuluttajan tekemässä ilmoituksessa mainitun turvallisuuspuutteen toteamiseksi sellaisissa olosuhteissa, ettei toiminnanharjoittaja voi ennakolta varautua viranomaisen tarkastukseen.

Oma valvonnan merkitys

Toiminnasta vastaavan tahon järjestämä oma valvonta ei poista tarvetta viranomaisvalvonnalta, mutta hyvin toimiessaan se vähentää viranomaisvalvonnan tarvetta. Tehokas ja uskottava viranomaisvalvonta tarkastuksineen ja tarvittaessa hallinnollisten pakkokeinojen käyttäminen vaarojen poistamiseksi ovat keskeisessä asemassa kuluttajan turvallisuutta varmistettaessa.

5.3. VALVONTAKOHDETYYPPIEN TARKASTUSTIHEYDYS, TYÖAJAN TARVE NÄYTTEENOTTOON JA VALVONTAKRITEERISTÖ

Valvontakohteen turvallisuutta tarkastettaessa arvioidaan palveluun liittyvät riskit. Tukesissa on tehty alustava kohdetyyppikohtainen riskinarviointi, jonka perusteella kuluttajaturvallisuusvalvonnan painopistealueiden kohteille on määritetty keskimääräiset tarkastustiheydet ja tarkastusajat. Riskinarvioinnin perusteella tarkastustiheyttä voidaan lisätä tai vähentää. Valvontatiheydet kohteittain esitetään tämän suunnitelman lopussa olevassa taulukossa. Kuluttajapalveluiden valvontaan ei yleensä sisälly näytteenottoa. Kulutustavaroiden turvallisuuden valvonnasta vastaa pääosin Tukes. Ääneseudun alueella kulutustarvikkeiden valmistajia (kynttilätuotteet, lelut, kosmetiikka jne.) on vähän. Kulutustavaroiden näytteenotto-ohjelmaa ei ole tarpeen laatia. Katso kohta 3.1.2.

Valvontakriteeristö

Valvontakriteeristö antaa valvontayksiköille laskentatavan kuluttajaturvallisuusvalvontaan tarvittavan vähimmäisresurssitarpeen määrittämiseksi. Laskentatapa on kolmiosainen, ja siinä huomioidaan

- 1) Painopistealueiden kohteet, perustuu
 - näiden kohteiden määrään valvontayksikön alueella ja
 - painopistealueille määritettyihin tarkastustiheyksiin ja -aikoihin
- 2) Muiden kuin painopistealueiden kohteiden valvontatarve ja muu kuluttajaturvallisuusvalvontaa tukeva työ, lasketaan
 - valvontayksikön asukasluvun perusteella,
 - tarve 1 htv/200 000 asukasta (**Äänekoski 22 htpv**)
- 3) Hallinnollinen työ
 - kiinteä määrä jokaiselle valvontayksikölle,
 - 10 htpv.

Valvonnan perustan muodostaa säännöllinen, valvontakriteeristössä yksilöity painopistealueiden kohteiden valvonta. Muita kohteita valvotaan riskinarvioinnin perusteella.

5.4. RAPORTOINTI

Katso kohta 3.3.1

Kaikki terveysvalvonnan suorittamat tuoteturvallisuuden tarkastukset kirjataan TerveKuu - ohjelmaan, josta saadaan koottua yhteenveto vuoden aikana suoritetusta valvontatyöstä. Kaikista valtakunnallisista tai AVI:n järjestämistä projekteista täytetään projektikohtainen yhteenveto, joka toimitetaan AVIin.

5.5. SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Katso kohta 3.3.1.

Kuluttajaturvallisuusvalvonnan painopistealueiden kohteiden valvonta 2011

Valvontakohteet	Valvontakäyntien tarve: (lkm / kohde / vuosi)	Arvio yhden valvontakäynnin kestosta (ka), sis paperityöt, matkat (h)	Tarkastusaika vuositasolla/kohde (htpv)	Tarkastuskohteita Äänekoskella	Suunnitellut tarkastukset	Käytetty työaika yhteensä (htpv)
Kuntosali AVI-projekti	0,33	4	0,2	5	1	0,5
Laskettelukeskus	1	8	1,1	1	1	1,1
Maastohiihtoladut	0,33	4	0,2	10	6	3,2
Konevuokraamo				2	2	1,6
Leikkikenttä AVI-projekti	0,5	4	0,3	34	6	3,2
Skeittauspaikka	0,5	3	0,2			
Ohjelmapalveluyritys	0,5	6	0,4	3	1	0,8
Ratsastustalli / -keskus	0,5	6	0,4	3	3	2,4
Uimahalli / kylpylä / vastaava	1	5	0,7	2	2	1,4
Uimaranta	1	2 *)	0,3	31	13	3,5
Talviuintipaikka	1	2 *)	0,3	2	2	0,6
Yleisötilaisuus KUV projekti	0,5 **)	3 *)	0,2	Arvio 3	2	0,8
Tatuoija/lävistäjä	0,33	2	0,1	2		

-0,33 valvontakäyntiä vuodessa tarkoittaa tarkastuskäyntiä joka kolmas vuosi.

-0,50 valvontakäyntiä vuodessa tarkoittaa tarkastuskäyntiä joka toinen vuosi.

-1,00 valvontakäyntiä vuodessa tarkoittaa tarkastuskäyntiä kerran vuodessa.

*) Uimarantojen, talviuima-alueiden ja yleisötilaisuuksien kuluttajaturvallisuusvalvontatarkastukset suositellaan tehtäväksi terveydensuojelulain mukaisten valvontakäyntien yhteydessä

***) Laskennallisesti joka toinen merkittävämpi yleisötilaisuus tarkastetaan.

Äänekosken alueen kuluttajaturvallisuusvalvontaan tarvitaan suunnitelmajakson aikana vuosittain

52 htpv

Kuluttajaturvallisuutta ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä

- Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75/2004)
- Valtioneuvoston asetus kulutustavaroista ja kuluttajapalveluksista annettavista tiedoista (613/2004)

6. TERVEYDENSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA

Terveydensuojelulain (764/1994) mukaan kunnan tulee laatia säännöllistä valvontaa koskeva terveydensuojelun valvontasuunnitelma siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

6.1. Tarkastusten sisältö

Terveydensuojelulain mukaisen valvontatarkastuksen tavoitteena on selvittää aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaittaa voi syntyä. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä usein mittauksia ja mahdollisesti näytteenottoa jatkotutkimuksia varten. Pelkkä näytteenottokäynti ei ole tarkastus. Tarkastuksesta laaditaan tarkastuskertomus, joka toimitetaan tiedoksi asianosaisille. Tarkastuksilla huomioidaan aina vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja onko edellisten tarkastusten epäkohtiin puututtu. Lisäksi kiinnitetään huomiota tarkastettujen tilojen yleiseen siisteyteen ja rakenteiden kuntoon, siivousjärjestelyihin, ilmanvaihtoon, sisäilman laatuun, talousveden laatuun, jätehuoltoon. Lisätietoja eri valvontakohdetyyppien tarkastusten sisällöstä on liitteessä 1.

6.2. Valvontakohteiden tai valvontakohdetyyppien tarkastustiheys

Terveydensuojelulain mukaiset, suunnitelmallisen valvonnan kohteet jaetaan kolmeen riskiluokkaan, joiden perusteella määräytyy valvontakohdetyypin yleinen tarkastustiheys. Kohteen tarkastustiheys täsmentyy kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella. Riskinarviointi perustuu toiminnan aiheuttamiin terveysuhkiin tai valvottavan tilan olosuhteisiin, joista voi aiheutua terveyshaittaa. Merkittäviä tekijöitä riskinarvioinnin kannalta ovat:

- Altistuvien ihmisten määrä
- Erityisryhmät (lapset, nuoret, vammaiset, sairaat)
- Altistavan tekijän määrittely (taudinaiheuttaja, myrkyllisyys)
- Altistuksen kesto ja/tai toistuvuus (vakituinen tai tilapäinen oleskelu)
Esim. ajallinen altistusaika: ”1 tunti – 24 tuntia”, ”kerran kuukaudessa”, ”5 kertaa päivässä”
- Erityiskohde, johon ei ole olemassa valvonnan ohjetta tai käytäntöä
- Toiminnanharjoittajan asiantuntemus ja toimintatavat (hygieniatuntemus, omavalvonta tai käyttötarkkailu, aiemmat ongelmat, yleinen asennoituminen, piittaamattomuus ym.)
- Huoneiston tai tilan olosuhteet, rakenteet ja kalusto (varustelutaso, rakenteiden kunto ym.)

6.3. Tarkastukseen käytettävä aika

Kts. kohta 3.1.2.

6.4. Näytteenotto

Terveydensuojelulaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät osin varsin tarkasti tarvittavat näytemäärät ja näytteistä tehtävät analyysit.

6.4.1. Talousvesi ja uimavesi

Talousveden laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

STM:n asetus (461/2000) talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
 STM:n asetus (401/2001) pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista

Uimavesien laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

- Allasvedet
 STM:n asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasveden valvontatutkimuksista ja laatuvaatimuksista
- Uimarantavedet
 STM:n asetus (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta
 STM:n asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta

6.4.2. Muut näytteet terveystalvonnassa

Suunnitelmalliseen valvontaan liittyvä näytteenotto voidaan kohdistaa tarpeen mukaan esimerkiksi valvontakohteen puhdistusohjelman toimivuuden ja siivoustoiminnan tehokkuuden tarkistamiseen. Näytteet tutkitaan Jyväskylän kaupungin ympäristötoimen laboratoriossa.

6.5. Kunnan valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain ympäristölautakunnassa.

Katso kohta 3.3.1.

Terveydensuojelulain valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa käytetään apuna STTV:n laatiman valtakunnallisen valvontaohjelman liitteenä olevia raportointilomakkeita .

6.6. Terveydensuojelun painopisteet

Vuonna 2011-2012 terveydensuojelun painopisteenä on Äänekoskella valtakunnallisen valvontaohjelman suositusten mukaisesti valvonta- ja tarkastustoiminnan kohdentaminen terveydellisten olojen valvontaan kohteissa, joita lapset ja nuoret käyttävät, vanhusten palveluja antavat laitokset tai vastaavat, asetuksen 177/2008 mukaiset uimarannat sekä talousvettä toimittavien laitosten näytemäärät ja varautuminen erityistilanteisiin.

Terveydensuojelun valtakunnallisen valvontaohjelman painopistealueet vuonna 2011-2012
Uimavedet:

2011: Asetuksen (177/2008) mukaisilla uimarannoilla uimavesiprofiilit on oltava laadittuina maaliskuun 2011 alkuun mennessä. Ensimmäinen uimavesiluokitus tulee tehdä uimakauden 2011 päätyttyä.

2012:

Asetuksen (177/2008) mukaisilla uimarannoilla valvonnassa huomioidaan, että yleisölle tiedottamisen on oltava STM:n asetuksen mukaista viimeistään vuoden 2012 uimakauden alusta.

Talousvesi: Talousveden valvontaa kohdennetaan STM:n asetusten (461/2000 ja 401/2001) mukaisten talousvettä toimittavien laitosten valmiuksiin erityistilanteisiin varautumisesta. Valvira on julkaissut oppaan talousveden laadun varmistamiseksi erityistilanteissa (Valvira.fi) Painopisteenä on lisäksi asetuksen 461/2000 mukaisten talousvettä toimittavien laitosten näytteenottomäärien säädösten mukaisuuden varmistaminen. Samassa yhteydessä tulee tarkistaa talousvettä toimittavien laitosten valvontatutkimusohjelman ajantasaisuus. Valvira on laatinut talousvettä toimittavan laitoksen valvontatutkimusohjelmamallin (Valvira.fi).

Terveydellisten olojen valvonta: Terveydensuojeluvalvontaa kohdennetaan sellaisiin kohteisiin, joita lapset ja nuoret käyttävät kuten päiväkodit, koulut, leirikeskukset, iltapäiväkerhot ja niitä vastaavat valvontakohteet. Valvira on laatinut ohjeen sosiaalialan laitosten ilmoitusvelvollisuudesta. (valvira.fi)

Valvontaa painotetaan lisäksi myös vanhusten palveluja antaviin kohteisiin (Valviran ohje sosiaalialan laitoksista).

Terveydensuojelua ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä

- Terveydensuojelulaki (763/94)
- Terveydensuojeluasetus (1280/1994)
- STM asetus (461/2000) talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
- STM asetus (401/2001) pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
- STM asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasveden valvontatutkimuksista ja laatuvaatimuksista
- STM asetus (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta
- STM asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta

Liite 1. Valvontakohdetyypin tarkastusten sisältö

Kohdetyypit ja tarkastusten sisältö	
TsL 13 § 1 mom. 1 kohdan kohteet	<ul style="list-style-type: none"> • asutuksen läheisyys • asukkaiden ja häiriöalttius • toiminnan jatkuvuus • melu ja muut päästö • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • kemikaalien käsittely ja säilytys
Julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	<ul style="list-style-type: none"> • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät ja muut sosiaalilat • toiminnan laatu ja aiheuttama melu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen

Julkinen majoitushuoneisto <ul style="list-style-type: none"> • hotellit • matkustajakodit ja muu majoitus • leirikeskukset tai vastaavat majoituskohteet 	<ul style="list-style-type: none"> • varustelutaso • majoitustilat • yleiset tilat • käymälät ja pesu- ja saunatilat • varustelutaso • melu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • toiminnan laatu
Yleinen sauna	<ul style="list-style-type: none"> • Saunatilat • pesu-, wc- ja pukeutumistilat
Yleinen uimahalli, uima-allas, uimala, uimaranta tai kylpylä <ul style="list-style-type: none"> • uimahalli • uima-allas, uimala • kylpylät ja vesipuistot • EU-uimarannat • muut yleiset uimarannat 	<p>Uimahallit, kylpylät ym.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • henkilöstön allasvesihygieeninen osaaminen • valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuminen, • tulosten ja poikkeamien raportointi terveysuojeluviranomaiselle • toimenpiteet poikkeamatilanteissa • allasveden laatuvaatimusten täyttymisen seuranta • tulokset asiakkaiden nähtävillä • puhdistuslaitteiden toiminta, niiden huolto ja käyttötarkkailu • sauna- ja pesutilat • kemikaalien käsittely ja varastointi <p>Uimarannat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rannan siivous ja jätehuolto • yleiseen käyttöön tarkoitetut käymälät ja pukeutumistilat • valvontaviranomaisen ottamien valvontanäytteiden tutkimustulokset niitä varten varatulla ilmoitustaululla • kieltotaulu, jossa kielletään koirien ja muiden kotieläinten päästäminen uimarannalle • asetuksen (177/2008) mukaisille uimarannoille uimavesiluokitus ja uimavesiprofiili • tiedottaminen • erityistilanteisiin varautuminen • riskit uimaveden laadulle
Eläinsuojat ja –aitaukset asemakaava-alueella	<ul style="list-style-type: none"> • eläinsuojan, jaloittelupaikan ja ympäristön siisteys • lannan, virtsan ja rehujen käsittely • rakenteiden kunto ja tarkoituksenmukaisuus eläinlaji huomioon ottaen • melu ja haju • tuhoeläimet • talous- tai uimaveden saastumisriski • eläinten laji ja lukumäärä • etäisyys rajanaapureihin • lähialueen muu käyttötarkoitus ja häiriöalttius
Koulu tai oppilaitos	<ul style="list-style-type: none"> • käymälät, pesu- ja pukeutumistilat • valaistus • sisäilman laatu ja ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • melu • pöly ja haju

	<ul style="list-style-type: none"> • toiminnan laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys • piha-alueet • oppilasmäärät ja tilojen riittävyys oppilasmäärän nähden
Päivähoitopaikat, lasten- tai ryhmäperhepäiväkodit, esiopetustilat	<ul style="list-style-type: none"> • siivousohjelma ja –välineet • pesu-, wc- ja pukeutumistilat • vaatteiden käsittely • valaistus • sisäilman laatu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • melu • piha- ja leikkialueet • lapsimäärät ja tilojen riittävyyslapsimäärään nähden
Vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • siivousohjelma ja –välineet • pesu-, wc- ja pukeutumistilat • valaistus • sisäilman laatu • melu • piha-alueet • omatoimisuus/hoidettavuus
Parturi, kampaamo	<ul style="list-style-type: none"> • toiminnan laatu ja jatkuvuus • toiminnan mahdolliset haitat (melu, pöly, haju) • tilojen ja välineiden siisteys ja puhdistus • käsihygieniä ja työvaatteet • rakenteet • pesutilat ja käymälät • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • kemikaalien käsittely ja säilytys
Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely tai -hoitopaikka, solarium	<ul style="list-style-type: none"> • harjoitettavan toiminnan laatu ja jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • tilojen ja välineiden siisteys ja puhdistus • käsihygieniä ja työvaatteet • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt • pesu-, wc- ja pukeutumistila • saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita
Julkinen kuntosali tai liikuntatila	<ul style="list-style-type: none"> • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät
Hautausmaat	<ul style="list-style-type: none"> • ruumiiden säilytys • hautojen peittäminen • yleisökäymälät • toiminnan aiheuttama haitta (melu, pöly, haju, talousveden saastumisriski, uimaveden saastumisriski) • (pohjavesitilanne alueella)

Muut laitokset ja huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta saattaa aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa	<ul style="list-style-type: none"> • toiminnan luonne ja laajuus määrittelee tarkastustoimintaa, (altistuvien määrä, altistava tekijä)
---	---

Talousvettä toimittavat laitokset (vähintään 5000 käyttäjää tai yli 1000 m³/d)	<ul style="list-style-type: none"> • valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • erityistilanteisiin varautuminen • laitoksen oma käyttötarkkailu • laitostilojen siisteys ja kunto • vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto, sekä niiden kunnon seuranta • saneeraaminen • kemikaalien käyttö ja varastointi • vedenlaadusta tiedottaminen
Talousvettä toimittavat laitokset (vähintään 50 mutta alle 5000 käyttäjää tai vähintään 10 mutta alle 1000 m³/d) tai muu asetuksen 461/2000 mukainen kohde	<ul style="list-style-type: none"> • valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • erityistilanteisiin varautuminen • laitoksen oma käyttötarkkailu • laitostilojen siisteys ja kunto • vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto, sekä niiden kunnon seuranta • saneeraaminen • kemikaalien käyttö ja varastointi • vedenlaadusta tiedottaminen
Talousvettä toimittavat laitokset (alle 50 käyttäjää tai alle 10 m³/d) tai muu 401/2001 asetuksen mukainen kohde	soveltaen samat kuin yllä toiminnan laajuus (elintarvikealan yritykset, julkinen tai kaupallinen toiminta)

Liite 2. Terveydensuojelulain valvontakohtetyypit ja niiden tarkastustiheys

Terveydensuojelulain kohteet (ilmoituksenvaraiset/luvanvaraiset kohteet)		Riskiluokka	Tarkastustiheys/vuosi
13 § 1 mom. 1	TsL 13 § 1 mom. 1 kohdan kohteet	2 - 1	0,3 - 0,2
13 § mom. 2	Julaiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	2 - 1	0,5 - 0,2

13 § 1 mom. 2	Julkinen majoitushuoneisto (hotelli, leirikeskus, muu majoitustoiminta)	2 - 1	0,3 - 0,2
	hotellit	1	0,2
	matkustajakodit ja muu majoitus	2 - 1	0,2
	leirikeskukset tai vastaavat majoituskohteet	2 - 1	0,3 - 0,2
13 § 1 mom. 3	Yleinen uimahalli, uima-allas, uimala, yleinen uimaranta tai kylpylä	3 - 2	2 - 1
	uimahalli	3	2 - 1
	EU-uimarannat	2	2 - 1
	muut yleiset uimarannat (myös talviuintipaikkana)	2	2 - 1
13 § 1 mom. 4	Eläinsuojat ja -aitaukset asemakaava-alueella	1	0,3 - 0,25
13 § 1 mom. 5	Koulu tai oppilaitos	2 - 1	0,3
	peruskoulu	2 - 1	0,3
	lukio, yliopisto, kansalaisopisto	1	0,3
	keskiasteen oppilaitokset	1	0,3
13 § 1 mom. 5	Päivähoitopaikat, lastenkodit, ryhmäperhepäiväkodit, esiopetustilat	2	0,5 - 0,3
13 § 1 mom. 5	Vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalvelut	2	0,5 - 0,3
13 § 1 mom. 5	Parturi, kampaamo	1	0,2
13 § 1 mom. 5	Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely- tai ihonhoitopaikka, solarium	2 - 1	0,5 - 0,3
13 § 1 mom. 5	Julkinen kuntosali tai liikuntatila	1	0,3 - 0,25
13 § 1 mom. 5	Hautausmaa tai hautapaikka	1	0,2

13 § 1 mom. 5	Muut laitokset ja huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta saattaa aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa	2 – 1	0,5 – 0,3
18 §	Talousvettä toimittavat laitokset (≥ 5000 käyttäjää tai > 1000 m³/d)	3	2 - 1
18 §	Talousvettä toimittavat laitokset (≥ 50 mutta < 5000 käyttäjää tai ≥ 10 mutta < 1000 m³/d) tai muu asetuksen 461/2000 mukainen kohde	3	2 – 1 0,5 jos vain jakelua
19 §	Talousvettä toimittavat laitokset (< 50 käyttäjää tai < 10 m³/d) tai muu asetuksen 401/2001 mukainen kohde	2	1 – 0,5* * jos vain jakelua

Riskiluokka

Luokkaan 3 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa esimerkiksi, kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkä häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä, altistusaika on pitkä (korkea riski).

Luokkaan 2 kuuluvat ne kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveys- tai viihtyvyyshaittaa (keskisuuri riski).

Luokkaan 1 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveys- tai viihtyvyyshaittaa esimerkiksi, kun toimintoja on vähän, ne ovat rajoitettuja, altistuvien määrä on pieni, terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä, toiminta ei ole herkkä häiriöille, altistusaika on lyhyt (matala riski).

Tarkastustiheys:	2	kaksi kertaa vuodessa
	1	kerran vuodessa
	0,5	joka toinen vuosi
	0,3	kerran kolmessa vuodessa
	0,25	kerran neljässä vuodessa
	0,2	kerran viidessä vuodessa

Liite 3. Valvontasuunnitelman toteutuman raportointi

Terveysturvallisuuden valvontakohde-tyyppi	Valvontakohteiden lukumäärä	Tarkastettavien kohteiden lukumäärä ¹⁾	Suunniteltujen tarkastusten lukumäärä ²⁾	Tarkastettujen kohteiden lukumäärä ³⁾	Toteutuneet tarkastukset ⁴⁾	Kohteiden määrä, joille annettu toimenpide-määräys ⁵⁾	Viranomaisvalvonnan näytteiden määrä ⁵⁾
TsL 13 § 1 mom. 1 kohdan kohteet							
Julkiset huvi- ja kokoont.huoneistot	28	7	7				
Julkinen majoitus-huoneisto	9	2	2				
Yleinen sauna							
Yleinen uimahalli, uima-allas	2	2	2				
Uimala, uimaranta tai kylpylä	13	13	13				
Eläinsuojat ja -aitaukset asemakaava-alueella							
Koulu tai oppilaitos	15	4	4				
Päivähoitopaikat, lastenkodit, ryhmäperhe-päiväkodit, esiopetustilat	9	3	3				
Vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalv.	17	5	5				
Parturi, kampaamo	42	8	8				
Kauneushoitola, muu ihonkäsittely-, ihonhoitopaikka, solarium							
Julkinen kuntosali tai liikuntatila	6	2	2				
Hautausmaa tai hautapaikka	5	1	1				
Muut laitokset ja huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta saattaa aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa							

Talousvettä toimittavat laitokset (≥ 5000 käyttäjää tai > 1000 m ³ /d)	2	2	2				
Talousvettä toimittavat laitokset (≥ 50 mutta < 5000 käyttäjää tai ≥ 10 mutta < 1000 m ³ /d) tai muu asetuksen 461/2000 mukainen kohde	7	7	7				
Talousvettä toimittavat laitokset (< 50 käyttäjää tai < 10 m ³ /d) tai muu asetuksen 401/2001 mukainen kohde	2	1	1				
Yhteensä	167	59	59				

Huomautukset

- 1) Suunnitelmavuodelle tarkastettavaksi suunniteltujen kohteiden määrä
- 2) Suunnitelmavuodelle suunniteltujen tarkastusten määrä
- 3) Kertomusvuonna tarkastettujen kohteiden määrä
- 4) Kertomusvuonna tehtyjen tarkastusten määrä (mukaan lukien uusintatarkastukset)
- 5) Kohteiden määrä, joille annettu toimenpidemääräys (tarkastuskertomukseen kirjattu huomautus terveysuojelulain vastaisesta toiminnasta ja toimenpidemääräys/ kehoitus/ kielto)
- 6) Terveysuojeluviranomaisten vastuulla (myös ulkoistetut) olevat viranomaisvalvonnan näytemäärät

7. TUPAKKALAIN VALVONTASUUNNITELMA

Tupakkalain tehtävä ja tarkoitus(laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi (693/1976))

Tupakkalain 14 a §:n 1 momentin mukaan kunta valvoo alueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Kunnan alueella tämän lain mukaisista tehtävistä huolehtii kunnan määräämä toimielin.

Tupakkalain 14 a §:n 2 momentin nojalla kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva tupakkalain valvontasuunnitelma (*kunnan valvontasuunnitelma*) siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Tupakkalain 14 a §:n 4 momentin mukaan kunnan valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon 14 §:ssä tarkoitettu valtakunnallinen valvontaohjelma. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

Tupakkalain 17 § n 1 momentin mukaan kunnan tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella suorittaa tupakkatuotteiden varastointi- ja myyntipaikkojen tarkastuksia sekä valvoa tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myyntiä, automaattisen myyntilaitteen sijoittamista, tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynnin omavalvontaa, tupakkatuotteiden, tupakointivälineiden ja tupakkajäljitelmiä mainontaa ja muuta myyntityöntekijätoimintaa samoin kuin tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista toimialueellaan.

Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan säännösten vastaista toimintaa, kunnan tulee tupakkalain 17 §:n 2 momentin nojalla kieltää säännösten vastainen toiminta sekä asettaa määräaika, jonka kuluessa tällainen toiminta on lopetettava.

Tupakkalain 10 b §:n 1 momentin mukaan tupakkatuotteita saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Liikennevälineessä tapahtuvaan tupakkatuotteiden myyntiin luvan kuitenkin myöntää tupakkalain 10 b §:n 2 momentin mukaan luvanhakijan kotikunta.

Tupakkalain 14 §:n 2 momentin mukaan Valvira ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntia niille tupakkalain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Tupakkalain 14 §:n 6 momentin mukaan aluehallintovirasto ohjaa kuntia tupakkalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten toimeenpanossa aluehallintoviraston alueella.

7.1. VALVONTASUUNNITELMAN SISÄLTÖ

Katso lisäksi kohta 1.

Kunnan tupakkalain valvontasuunnitelman laatimista ohjaavat sekä tupakkalaki että Valtioneuvoston asetus kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta sekä valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma.

Kunnan valvontaviranomainen valvoo, ettei kunnan alueella rikota tupakkalain mainonta- ja myyninedistämiskieltoa. Kunnan antama kiello ja uhkasakko sekä kirjallinen huomautus ja varoitus ovat tupakkalain nojalla mahdollisia toimenpiteitä, ellei lainvastaista toimintaa lopeteta vapaaehtoisesti.

Tehokkaan valvonnan edellytys on, että tieto ilmeisestä laajasti toteutetusta mainonta- tai myyninedistämistoimesta tulee mahdollisimman nopeasti Valviralle. Kunnassa valvontaa suorittavan henkilön tulisi ilmoittaa havainnostaan heti Valviralle. Samalla tulisi esittää selvitys siitä, missä ja milloin mainontaa on toteutettu ja mahdolliset tiedot mainonnan toimeenpanijasta tai tilaajasta.

Mainonta ja myyninedistäminen muuttuvat koko ajan. Sen vuoksi valvontasuunnitelmassa ei voida ennakoida kaikkia mainonta- ja myyninedistämiskeinoja.

7.2. VALVONNAN MAKSULLISUUS

Katso kohta 2.5.

Tupakkalain 25 a §:n mukaan kunnan on perittävä hyväksymänsä taksan mukainen maksu elinkeinonharjoittajalta kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista ja näytteenotosta sekä määräysten valvonnasta.

7.3. TARKASTUKSEN SISÄLLÖN YLEINEN MÄÄRITTELY

Kts,kohta 3.1.2.

Tupakkalain mukaisen valvontatarkastuksen tavoite on tarkastaa kohteen toiminnan ja tilojen lain mukaisuus. Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan säännösten vastaista toimintaa, kunnan tulee kieltää säännösten vastainen toiminta sekä asettaa määräaika, jonka kuluessa tällainen toiminta on lopetettava.

Seurantatarkastus liittyy annettujen ohjeiden ja määräysten toteutumisen tarkistamiseen esimerkiksi päätösten ehtojen seuraamiseen ja korjausmääräysten tarkistamiseen. Seurantatarkastuksesta tehdään myös aina tarkastuspöytäkirja.

Tarkastuksen yksityiskohtainen määrittely ja kohdekohtainen tarkastusohje

Tupakan myyntipaikan tarkastus

Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynti, omavalvonta ja mainonta sekä tupakkajäljitelmien mainonta tarkastetaan Valviran laatiman tarkastusohjeen mukaisesti.

Myyntipaikassa on tarkoituksenmukaisinta tarkistaa myös nikotiinivalmisteiden myynti samalla tarkastuskerralla.

Tupakan myynnin omavalvontaa tarkastettaessa kiinnitetään huomiota siihen, että vähittäismyyntipisteissä ja automaattisissa myyntilaitteissa on Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (225/1977, jäljempänä tupakka-asetus) 11 §:n mukainen, asiakkaiden *hyvin havaittavissa* oleva seuraava *terveysvaroituksen* sisältävä ilmoitus: ”**Tupakan myynti alle 18-vuotiaalle on kielletty. Tupakka aiheuttaa riippuvuuden ja vahingoittaa terveyttä**”.

Omavalvontasuunnitelmasta tarkastetaan erityisesti, ilmeneekö suunnitelmasta, mihin tupakka-asetuksen mukainen ilmoitus on asetettu niin, että tupakkatuotteiden myyntipisteessä asioiva asiakas havaitsee sen vaivatta.

Tupakkatuotteiden myynnissä tarkastetaan tupakkalain 10 b §:n (984/2008) säännösten noudattaminen.

Tupakkatuotteet on sijoitettava siten, että myyjä voi jatkuvasti valvoa tuotteiden ostotilannetta. Myyntipaikassa olevien myyntipisteiden lukumäärä vastaa luvanhaltijan aiemmin kunnalle ilmoittamia tietoja.

Tupakkatuotteiden myyntilupa on pidettävä asiakkaiden nähtävillä jokaisessa myyntipisteessä.

Tupakkatuotteiden myynnissä tarkastetaan lisäksi tupakkalain 7 § ja 7 a §:n säännösten noudattaminen.

Lisäksi tarkastetaan pakkausmerkinnät ja varoitusmerkinnät sekä mainonta.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta

Tupakkalain 12 §:ssä luetelluissa kohteissa tarkastetaan että tupakointi on kielletty ja tupakointikieltoja noudatetaan.

Ravintoloiden ja muiden ravitsemisliikkeiden tupakkalain mukaisella valvontatarkastuksella tarkastettavat asiat:

1. Ravintolan sisätiloissa on tupakointi kielletty ja tupakointikieltoja noudatetaan.
2. Tupakansavu ei kulkeudu terassilta tai muualta ulkoa ravintoloitsijan hallinnassa olevalta alueelta avoimen ikkunan, oven, muun aukon tai ilmanvaihdon kautta ravintolan sisätiloihin

Tarkastuksella käytettävät menetelmät (tupakointikiellot ja rajoitukset) ja mahdollinen näytteenotto

Tupakkalain mukaisella tarkastuskäynnillä käytetään ensisijaisesti *aistihavaintoihin* perustuvaa arviointia. Savua on ilmassa, jos savua on nähtävissä, haistettavissa tai tunnettavissa. Aistinvarainen havainnointi riittää siten yleensä savuttomuuden arvioinnin perusteeksi viranomaistarkastuksessa.

Valvontaviranomaisen omaan harkintaan perustuen mahdollisissa epäselvissä ja riitatilanteissa voidaan ottaa kertaluontoinen lyhyt ilmanäyte imemällä pumpulla ilmaa näytekeräimen läpi. Ilman savupitoisuuden mittausta *aktiivikeräyksenä* vaatii näytteenottolaitteiston ja keräimen hankkimista tarkastusta varten esimerkiksi Työterveyslaitokselta. Tarkastukseen mahdollisesti sisältyvästä näytteenotosta aktiivikeräimellä noudatetaan Työterveyslaitoksen ohjeita.

Aktiivikeräysmenetelmän käyttöön turvaudutaan vain poikkeustilanteissa, joissa aistinvaraista arviointia tai merkisavututkimusta ei voida käyttää tai viranomaisen oman harkinnan mukaan epäselvissä ja riitatilanteissa.

7.4. VALVONTAKOhteiden Riskinarviointi ja tarkastustiheys

Tarkastuksen lakiperusteiden on käytävä ilmi sekä valvontasuunnitelmassa (ennalta suunnitellun valvonnan osalta) että tarkastuksen jälkeen laadittavassa tarkastuskertomuksessa.

Säännölliseen valvontaan kuuluvien tupakkalain mukaisten valvontakohteiden riskiä lisääviä tekijöitä voivat olla esimerkiksi:

- valvontahistoriasta ilmenevät aiemmat rikkomukset taikka muulla tavoin ilmenevä kielteinen tai piittaamaton suhtautuminen tupakkalain säännöksiin
- omavalvonnan puutteellisuus
- myyntipaikan läheisyys suhteessa oppilaitoksiin tai muihin alle 18-vuotiaiden suosimiin paikkoihin
- tietty ajankohta (esimerkiksi alaikäisten yritykset ostaa tupakkatuotteita lisääntyvät yleensä syksyisin koulujen alettua)
- tupakansavulle altistuvien ihmisten suuri määrä ja mahdollinen erityisryhmä (lapset, nuoret, vammaiset, sairaat)

Valvontasuunnitelma laaditaan suhteessa valvontatarpeeseen. Riskinarvioinnin perusteella kohdekohtaista tarkastustiheyttä voidaan nostaa tarpeelliseksi katsotulla määrällä tai vähentää enintään puoleen valvontaohjelmassa määritellystä kohdetyyppikohtaisesta tarkastustiheydestä.

7.5.TARKASTUKSEEN KÄYTETTÄVÄ AIKA

Kts. kohta 3.1.2

7.6. VALVONTAPROJEKTIT

Valvira ohjaa ja valvoo kuntien valvontaa suuntaavia valtakunnallisia tupakkalain valvontaprojekteja yhdessä aluehallintovirastojen kanssa. Aluehallintovirastoilla voi lisäksi olla omia alueellisia valvontaprojekteja.

Valvontaprojekteihin voi kuulua mm. tarkastuksia, mittauksia ja näytteenottoa. Valtakunnalliset ja alueelliset valvontaprojektit ovat osa kunnan suunnitelmallista ja säännöllistä valvontaa. Niillä toteutetaan kunnan valvontaa koordinoitusti ja tehokkaasti.

7.7. TUPAKKALAIN VALVONNAN PAINOPISTEALUEET 2010-2012

Vuonna 2011 tupakointikieltojen ja rajoitusten valvonnan painopisteenä ovatkin ravintolat ja muut ravitsemisliikkeet, joissa on rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä erillinen tupakointitila. Vuosina 2012–2014 tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonnassa painopisteenä ovat koulut ja muut oppilaitokset sekä sellaiset lasten ja nuorten suosimat sisätilat, jotka ovat tupakkalain 12 §:ssä tarkoitettuja tiloja (esimerkiksi seurakuntien kerhotilat).

Myyntipaikkojen valvonnassa painopisteenä ovat vuosina 2011–2012 tupakkatuotteiden myyntilupa-asiat sekä koulujen ja muiden oppilaitosten läheisyydessä olevat myyntipaikat

Tupakkalain valtakunnallisen valvontaohjelman painopistealueet 2011-2012

Toimintavuosi	2011	2012
Tupakointikiellot ja - rajoitukset	<ul style="list-style-type: none"> • Tupakointitilat 	<ul style="list-style-type: none"> • Koulut ja muut oppilaitokset • Muut lasten ja nuorten suosimat sisätilat
Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynti ja mainonta sekä tupakkajäljittelmien ja tupakan vastikkeen mainonta	<ul style="list-style-type: none"> • Tupakkatuotteiden myyntilupa • Koulujen ja muiden oppilaitosten läheisyydessä olevat tupakkatuotteiden myyntipaikat 	<ul style="list-style-type: none"> • Tupakkatuotteiden myyntilupa sekä tupakkatuotteiden esilläpito vähittäismyymälöissä • Koulujen ja muiden oppilaitosten läheisyydessä olevat tupakkatuotteiden myyntipaikat

7.8. KUNNAN VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kts.kohta 3.3.

Muita arviointikriteereitä ovat valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman painopisteiden ja omien paikallisten painopistealueiden valvonnan toteutuminen.

Lisäksi voidaan esittää esiin tulleiden epäkohtien määriä ja laatua sekä kunnan viranomaisten toimenpiteitä näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi lainmukaiselle tasolle.

7.9. RAPORTOINTI

Katso kohta 3.3.

Kunnan tupakkavalvontaviranomainen on velvollinen pyydettyään toimittamaan korvauksetta Valviralle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tupakkalain valvonnan ohjausta, seurantaan, raportointia ja tilastointia varten. Valvontaviranomaisen on toimitettava em. tiedot Valviran määräämällä tavalla.

Taulukko tupakkalain kohdetyyppien tarkastustiheydestä

Tarkastustiheys	Tupakkalain mukainen kohdetyyppi
Kerran vuodessa (vuonna 2008)	<ul style="list-style-type: none"> - Siirtymäajan saanut ravintola tai muu ravitsemisliike - Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila
Kerran vuodessa	<ul style="list-style-type: none"> - Pääasiassa alle 18-vuotiaille oppilaille tarkoitettujen oppilaitosten, harrastus- ja kerhotilojen ja muiden alle 18-vuotiaiden suosimien paikkojen läheisyydessä sijaitsevat tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myyntipaikat ja automaattiset myyntilaitteet - Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden sekä tupakkajäljitelmiä myymälämainonta ja esillepano erityisesti huoltoasemilla ja suurten päivittäistavaraketjujen vähittäismyyntipisteissä.
Kerran kolmessa vuodessa	<ul style="list-style-type: none"> - Päiväkotien lapsille ja oppilaitosten oppilaille tarkoitettut sisätilat sekä niiden pääasiassa 18 vuotta nuoremille tarkoitettut ulkotilat. - Kaikki ravitsemisliikkeet mukaan lukien ravintolat joissa tupakoinnin täyskielto
Kerran kolmessa tai kerran viidessä vuodessa	<ul style="list-style-type: none"> - Automaattiset myyntilaitteet muissa paikoissa (ks. yllä) - Muut tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myyntipaikat
Kerran kolmessa vuodessa tai harvemmin	<ul style="list-style-type: none"> - Muut tupakkalain mukaiset kohteet

8. KEMIKAALILAIN VALVONTASUUNNITELMA

8.1. YLEISTÄ

Vuosille 2011–2014 laadittu valtakunnallinen kemikaalilain valvontaohjelma on valmisteltu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ja Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) yhteistyönä ja kattaa sekä kemikaalien aiheuttamien terveys- ja ympäristövaarojen että fysikaalisten vaarojen valvonnan.

Kemikaalien tuotevalvontatehtävät on keskitetty 2011 alusta alkaen Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES).

Kunnan kemikaalilain valvontasuunnitelma sisältää:

katso kohta 1. Valvontasuunnitelmassa varataan aikaa valvontahankkeisiin osallistumiseen, valitusten ja toimenpidepyyntöjen käsittelyyn sekä koulutukseen osallistumiseen ja muuhun ammattitaidon kehittämiseen.

Äänekosken kaupungin alueella ei ole kuluttajakemikaalien toimittajia. Valvontaa suoritetaan vähittäismyymälöissä valtakunnallisen tarkastustiheysohjeen mukaisesti painottuen itsepalvelutavarataloihin.

8.2. KUNNAN KEMIKAALIVALVONTAVIRANOMAISEN TEHTÄVÄT

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisena toimii kunnanhallitus, jollei tehtävää ole johtosäännössä määrätty lautakunnalle tai muulle toimielimelle. Valtuusto voi antaa kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Toimielimellä ei kuitenkaan ole oikeutta siirtää valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävänä on Euroopan kemikaaliviraston valvontafoorumissa päätettyjen valvontahankkeiden lisäksi osallistua muiden valtakunnallisten valvontahankkeiden toteuttamiseen sekä valvoa erityisesti, että

- 1) markkinoille saatettavat kemikaalit on luokiteltu ja pakattu sekä niiden päällykset on merkitty CLP-asetuksen tai kemikaalilain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti;
- 2) toiminnanharjoittajat ovat toimittaneet kemikaalilain 48 a §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot Valviran ylläpitämään kemikaalituoterekisteriin,
- 3) REACH -asetuksen 31-33 artiklassa tarkoitettuja tiedottamisvelvoitteita noudatetaan;
- 4) REACH -asetuksen 67 artiklan mukaisia rajoituksia noudatetaan;
- 5) vaarallisen kemikaalin vähittäismyyntiä koskevia kemikaalilain ja sen nojalla annettuja säännöksiä noudatetaan;
- 6) pesu- ja puhdistusaineet on merkitty niistä annetun Eu-asetuksen mukaisesti;
- 7) biosidivalmisteiden markkinoille luovuttaminen ja käyttö on kemikaalilain ja biosidiasetuksen mukaista;
- 8) markkinoille tai käyttöön luovutetaan vain sellaisia suojauskemikaaleja, joiden käyttö kemikaalilain ja suojauskemikaaliasetuksen perusteella on sallittua, ja että suojauskemikaalit on merkitty kumotun, mutta edelleen siirtymäaikana sovellettavan suojauskemikaaliasetuksen mukaisesti.

Kemikaalivalvonnan tarkastukset kohdistetaan erityisesti kuluttajakemikaalien toimittajiin (REACH ja CLP -asetusten mukainen valmistaja, maahantuoja, jatkokäyttäjät tai jakelija) sekä

Kemikaaliviraston velvoittaessa myös kuluttajakemikaalien vähittäismyyntiin. Tarkastuksen yleinen sisältö on määritelty kohdassa 8.4.

Jos tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, kunnan kemikaalivalvontaviranomainen siirtää siltä osin asian käsittelyn keskusviranomaiselle.

Valvontaviranomainen voi valvontaa toteuttaessaan käyttää apunaan ulkopuolista asiantuntijaa valvonnan kannalta merkityksellisen seikan selvittämisessä (49 b §). Valvontaa koskevasta päätöksenteosta vastaa aina viranomainen.

Kemikaalilain 49 §:n mukaan valvontaviranomaisten on toimittava yhteistyössä.

Valvontaviranomaisten on tiedotettava toisilleen valvontaan liittyvistä suunnitelmistaan.

8.3. KEMIKAALIVALVONNAN KOHTEET JA TARKASTUKSET

Kemikaalivalvonnan tavoitteena ja tarkoituksena on selvittää, täyttävätkö Suomessa markkinoilla olevat kemikaalit kemikaalilainsäädännön vaatimukset. Vaatimusten noudattamisen valvonta on osa kemikaaleista aiheutuvien terveys- ja ympäristöhaittojen sekä fysikaalisten vaarojen ehkäisemistä ja torjuntaa ja siten myös onnettomuuksia ennaltaehkäisevää työtä.

Tarkastuksella tarkoitetaan säännöllisesti ja ennalta suunnitellusti tehtävää tarkastusta. Tarkastus kohdistuu kemikaaleihin ja niistä toimitettaviin tietoihin ja asiakirjoihin sekä kemikaalien vähittäismyyntiin. Tarkastuksen laajuus riippuu siitä, tehdäänkö tarkastus kemikaalin markkinoille saattamisesta vastaavan kemikaalitoimittajan toimipaikassa vai vähittäismyymälässä. Molemmissa toimipaikoissa tarkastuksen sisältö määräytyy kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävien perusteella.

Valvonta on tarkoituksenmukaisinta ja tehokkainta kohdistaa kemikaalitoimittajiin, jotka ovat vastuussa kemikaalin merkinnöistä, pakkaamisesta, käyttöturvallisuustiedotteesta, kemikaalitietojen toimittamisesta KETU -rekisteriin ja mahdollisen ennakkohyväksynnän hakemisesta.

Kemikaalitoimittajat jaotellaan kuluttaja- ja teollisuuskemikaalien toimittajiin sen mukaan, kuinka laaja ja haavoittuva ihmisjoukko voi altistua kemikaalille. Kunnan viranomaisen tehtävänä on valvoa erityisesti kuluttajille myytäviä kemikaaleja.

Kemikaalien tiedot ovat KETU -rekisterin kautta myös myrkytystietokeskuksen pelastusviranomaisen sekä poliisin käytössä.

Ohjeellinen tarkastustiheys

Valvontakohdetyyppi	Tavoite kertaa/vuosi
Kuluttajakemikaalien toimittaja	1
Teollisuuskemikaalien toimittaja	0,2

Kuluttajakemikaalien toimittajia ei Äänekosken alueella ole. Kemikaalien valvonta kohdistuu Äänekoskella vähittäismyymälöihin, ja niistä erityisesti halpamyymälöihin.

8.4. KEMIKAALIVALVONNAN SUUNNITELMALLISTEN TARKASTUSTEN SISÄLTÖ VALVONTAKOHDETYYPEITTÄIN

Kemikaalitoimittajalta ja vähittäismyyjältä valitaan tarkastettavaksi vähintään viisi (5) kemikaalia, jotka on luokiteltu vaarallisiksi tai sisältävät vaarallisia aineita ja jotka on tarkoitettu kuluttajien käyttöön. Tarkastusta sovittaessa varmistetaan, että paikalla on myymälän edustaja.

Kukin kemikaali tarkastetaan käyttäen valtakunnallisen valvontaohjelman liitteenä olevia tarkastuslomakkeita.

Sekä kemikaalitoimittajien että vähittäismyyjien tarkastuksilla tarkastetaan, että vaarallisen tai vaarallisia aineita sisältävän kemikaalin

1. pakkaus täyttää kemikaaliasetuksen 15 §:n tai CLP -asetuksen 35 artiklan mukaiset vaatimukset, ja että

- pakkaus on varustettu turvasulkimella ja näkövammaisille tarkoitettulla vaaratunnuksella STM:n asetuksen (430/2001) tai CLP -asetuksen liitteen II osan 3 mukaisesti;

2. etiketin merkinnät täyttävät kemikaaliasetuksen 16 §:n tai CLP -asetuksen 17 artiklan mukaiset vaatimukset;

3. STM:n asetuksen (553/2008) mukaiset tiedot on toimitettu Valviran ylläpitämään kemikaalituoterekisteriin (KETU -rekisteri) kemikaalilain 48 a §:n 2 momentin mukaisesti, ja että

- etiketin merkinnät vastaavat rekisteri-ilmoituksen kohtaa 15;

4. pesu- ja puhdistusaineiden pakkausmerkinnät ovat pesuaineasetuksen 11 artiklan ja liitteen VII mukaiset;

5. biosidivalmisteet, antifouling -valmisteet ja suojauskemikaalit löytyvät Valviran ja SYKEN ylläpitämistä rekistereistä ja luetteloista, ja että

6. REACH -asetuksen kemikaaleja koskevia rajoituksia noudatetaan.

Kemikaalitoimittajien tarkastuksilla tarkastetaan em. lisäksi, että vaarallisen tai vaarallisia aineita sisältävän kemikaalin

7. käyttöturvallisuustiedote on laadittu REACH -asetuksen artiklan 31 (tai 1.12.2010 asti kumotun STM:n asetuksen 1202/2001) mukaisesti, ja että

- käyttöturvallisuustiedote vastaa KETU -rekisteriin ilmoitettuja tietoja ja

- etiketin merkinnät vastaavat käyttöturvallisuustiedotteen kohtaa 15.

8. suojauskemikaaliasetuksen (123/1994) 11 §:n mukaisesti, että markkinoille tai käyttöön luovutetaan vain sellaisia suojauskemikaaleja, joiden käyttö kemikaalilain ja suojauskemikaaliasetuksen perusteella on sallittua, ja että suojauskemikaalit on merkitty suojauskemikaaliasetuksen mukaisesti.

Käyttöturvallisuustiedote voidaan tarkastaa myös vähittäismyynnin tarkastuksilla esimerkiksi erikoismyymälöissä, missä ammattimaiset käyttäjät ostavat kemikaaleja, jos käyttöturvallisuustiedote on laadittu ja se on saatavilla.

Vähittäismyynnin tarkastuksilla valvotaan em. lisäksi, että erittäin myrkylliset ja myrkylliset kemikaalit säilytetään lukitussa tilassa tai muutoin siten, etteivät asiaankuulumattomat saa niitä haltuunsa.

Tämän lisäksi valvotaan jakelulaitteiston merkintöjä esimerkiksi, jos on kyse polttonesteiden tai muiden kemikaalien vähittäiskaupasta automaateista.

Mikäli vähittäismyynnissä on lainsäädännön vastainen kemikaali, jossa on vakavia puutteita, tarkastuslomake toimitetaan kemikaalin toimittajan kotipaikkakunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle sekä tiedoksi keskusviranomaiselle.

Mikäli vähittäismyymälässä havaitaan kemikaali, jossa todetaan erittäin vakavia puutteita (esim. myrkyllinen kemikaali), on syytä ensin ohjeistaa myyjää lopettamaan kyseisen kemikaalin myynti ja olla välittömästi yhteydessä keskusviranomaiseen, joka omalta osaltaan ryhtyy kemikaalilain 45 §:n edellyttämiin toimenpiteisiin.

Vaikka päävastuu kemikaalin merkinnöistä, pakkaamisesta ja kemikaalitietojen toimittamisesta kemikaalituoterekisteriin ja muusta kemikaaleja koskevan lainsäädännön noudattamisesta on kemikaalitoimittajalla, voidaan vähittäismyynnissä havaittuja tarkastettujen kemikaalien puutteita pitää yhtenä vähittäismyymälän riskiä ja tarkastustiheyttä lisäävänä tekijänä.

Kemikaalituoterekisteriä käyttävät kemikaalilain valvontaviranomaiset, myrkytystietokeskus, keskusrikospoliisi ja tutkimuslaitokset. Rekisterin tietoja käytetään mm. myrkytysten hoidossa, onnettomuuksien tutkinnassa, lainsäädännön valmistelussa ja kemikaalivalvonnan apuvälineenä. Julkinen KETU -rekisteri on osoitteessa www.ketu.fi. Kemikaalivalvontatietojen raportointijärjestelmä otettiin käyttöön edellisellä valvontaohjelmakaudella. Vähittäismyynnin tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, johon kirjataan havaitut puutteet. Tarkastuskertomus ja -lomakkeet toimitetaan tiedoksi keskusviranomaiselle valvontatietojen raportointijärjestelmän kautta.

8.4.1. Vähittäismyymälän riskinarviointi ja tarkastustiheys

Markkinoille luovutettavien kemikaalien vaarallisuus kuvaa tämän valvontakohtetyypin toiminnan laajuutta ja luonnetta. Ensisijaisena kriteerinä riskinarvioinnissa tulisi olla, onko myymälässä myynnissä myrkyllisiä tai erittäin myrkyllisiä kemikaaleja. Muita tyypillisiä vähittäismyynnissä olevia vaarallisia kemikaaleja tai kemikaaleja, jotka sisältävät vaarallisia aineita, ovat viemärinavausaineet, tuulilasinpesunesteet, grillin sytytysnesteet, spraymaalit, lakat, liuottimet sekä erilaiset pesu- ja puhdistusaineet. Useimmat niistä luokitellaan terveyst-, ympäristö- ja/tai palovaarallisuuden suhteen, jolloin niissä tulisi myös olla kemikaalilainsäädännön mukainen etiketti ja ne tulisi mahdollisesti (luokituksesta riippuen) varustaa turvasulkimella ja/tai näkövammaisille tarkoitettulla vaaratunnuksella. Vaikka niitä ei luokiteltaisi, voi niiden sisältämien vaarallisten aineiden määrä edellyttää, että niistä olisi tehtävä ilmoitus KETU -rekisteriin. Esimerkkejä vähittäismyynnissä olevista biosidista torjunta-aineista ovat hyönteiskarkotteet ja -myrkyt sekä jyrsijöille tarkoitetut myrkyt ja esimerkkinä suojauskemikaaleista erilaiset puunsuoja-aineet.

Ohjeellinen tarkastustiheys

Valvontatyyppi	Tavoite (kerta/vuosi)
Erikoismyymälä ja itsepalvelutavaratalo	1 – 0,33
Erikoistumaton vähittäismyymälä tai kylmäasema	0,2 tai harvemmin

Valvontakohteen riskiä ja tarkastustiheyttä lisää

- myynnissä on erittäin myrkyllisiä (T+), myrkyllisiä (T), joita koskevat vähittäismyyntiasetuksen kemikaalien säilyttämistä ja luovuttamista koskevat säännökset
- myynnissä on erityisen vaarallisia kemikaaleja, joille edellytetään turvasuljinta tai näkövammaisille tarkoitettua turvasuljinta

- myynnissä on kemikaaleja, joihin kohdistuu REACH -asetuksen rajoituksia
- myynnissä on yrityksen omia tuotesarjoja (ominaista esimerkiksi erikoismyymälöille)
- usein vaihtuva tuotevalikoima (tyypillistä esimerkiksi halpamyymälöille)
- edellisellä tarkastuksella todettu paljon puutteita
- myynnissä on kemikaaleja, jotka ovat valtakunnallisen valvonnan painopisteenä

Valvontakohteen riskiä ja tarkastustiheyttä alentaa

- vakiintunut tuotevalikoima, kuten esimerkiksi päivittäistavarakaupassa
- miehittämätön jakeluasema
- edellisellä tarkastuksella todettu vähän puutteita.

8.4.2. Vähittäismyymälän tarkastukseen käytettävä aika

Katso kohta 3.1.2

Vähittäismyymälän tarkastuksen, jossa tarkastetaan kemikaalien säilytystä ja luovutusta myymälässä ja tarkastetaan vähintään viiden kemikaalin tiedot, oletetaan vaativan vähintään neljä tuntia työaikaa.

8.5. RAPORTOINTIOHJE

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen sekä aluehallintovirasto ovat velvollisia pyydettyä toimittamaan korvauksetta keskusviranomaiselle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia tietoja kemikaalilain mukaisen valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot tulee toimittaa keskusviranomaisen määräämällä tavalla (kemikaalilaki 49 §). Kemikaalivalvonnan tulokset ovat osa Euroopan komissiolle ja kemikaalivirastolle raportoitavia tarkastusten tuloksia REACH- ja CLP -asetusten noudattamisesta Suomessa.

Kemikaalilain tarkastustiedot tulevaisuudessa raportoidaan kehitteillä olevan ympäristöterveydenhuollon keskitetyn kohde- ja valvontatietojärjestelmän (YHTI) kautta. Toistaiseksi kemikaalivalvonnan tarkastustietojen keruuta varten kehitetty kemikaalivalvontatietojen raportointijärjestelmä (työnimenä TarkastajaKETU). Edellytyksenä on, että tarkastukset raportoidaan järjestelmän avulla. Nämä tiedot ovat valvontakohde- ja kemikaalikohtaisesti valvontayksikön, aluehallintoviraston ja keskusviranomaisen käytössä. Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan suhteessa suunniteltoon.

Valvontasuunnitelman toteutuminen raportoidaan sähköisesti keskusviranomaisen sivuilla olevalla Excel-lomakkeella ”*Kemikaalilain valvontasuunnitelman toteutuminen*”.

Valvontatulokset kirjataan kemikaalivalvontatietojen raportointijärjestelmään .

Katso lisäksi 3.3.1.

8.6. VALVONTAOHJELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Katso kohta 3.3.1.

Tarkoituksena on, että kuntien arvioinnit kemikaalilain valvontasuunnitelmien toteutumisesta hyödynnetään arvioitaessa kemikaalilain valvontaohjelman toteutumista.

Keskusviranomainen arvioi kemikaalilain valvontaohjelman toteutumista aluehallinto virastojen tekemien arviointien perusteella suunnitellun ja toteutuneen valvonnan kattavuuden osalta. Valvontaohjelman ja sen puitteissa toteutettavan säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan

9. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO

Eläinlääkintähuoltoon kuuluvina velvollisuuksina kunnan on huolehdittava peruseläinlääkintäpalvelujen ja päivystyksen järjestämisestä ja lakisääteisistä virkatehtävistä kuten eläinsuojelusta, lihantarkastuksesta, maidontuotantotilojen hygieenisestä tarkastamisesta ja muusta alkutuotannon valvonnasta ja eläintautien valvonnasta ja ennaltaehkäisystä sisältäen eläinten tuonti- ja vientivalvonnan sekä poikkeustilanteisiin varautumisen (valmiuseläinlääkäritoiminta). Evira ja Aluehallintovirasto voivat määrätä virkaeläinlääkäreille myös muita tehtäviä kuten vierasainevalvontaan liittyviä näytteenottoja.

9.1. Peruseläinlääkintäpalvelut

Peruseläinlääkintäpalveluihin sisältyy perustason terveyden- ja sairaanhoito, neuvonta, akuuttien sairastapausten hoito, terveydenhuoltosuunnitelmien laatiminen ja ennaltaehkäisevä tautivalvonta myös muissa kuin vaarallisissa ja helposti tarttuvissa eläintaudeissa sekä säännöllinen eläintautitilanteen kartoitustoiminta (erilaiset näytteenotot esim. salmonellanäytteet, verinäytteet ja kliiniset tutkimukset).

Äänekoskella toimii yksi kunnaneläinlääkäri, jonka palveluja myydään Konnevedelle.

Eläinlääkäripäivystystä ollaan parhaillaan uudistamassa uuden Eläinlääkintähuoltolain mukaisesti.

Tavoitteena on maakunnallinen päivystysalue.

9.2. Eläintautivalvonta

Virkaeläinlääkärin velvollisuuksia kunnassa ovat eläintautilainsäädäntöön kuuluvat valvontatehtävät ja päätökset. Valtion määräykset tulevat suoraan viranhaltijoille.

Aluehallintovirasto ohjeistaa tarvittaessa.

Uhkaavien vaarallisten eläintautien, kuten lintuinfluenssan osalta noudatetaan keskusvirastojen ja maa- ja metsätalousministeriön antamia ohjeita ja säädöksiä.

Säännöllistä eläintautivalvontaa ovat mm. lampaiden ja vuohien maedi-visna- ja scrapietarkastukset ja -näytteenotot, mehiläisten esikotelomätävalvonta sekä salmonellavalvonta.

Kunnaneläinlääkäri toimii valmiuseläinlääkärinä.

Valmiuseläinlääkäri toimii aluehallintoviraston ohjauksessa ja saavat asiassa säännöllistä koulutusta.

Eläintautivalvontaan liittyen kunnaneläinlääkäri tekee myös eläinten vienti- ja tuontitarkastuksia

Kunnaneläinlääkäri huolehtii laittomasti maahan tuotujen eläinten palauttamista/ lopettamista koskevien päätösten tekemisestä.

Eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi eläinperäisen jätteen käsittelystä annettu ns. sivutuoteasetus velvoittaa toimivaltaisen viranomaisen valvomaan jätteiden oikeaa käsittelyä ja loppusijoitusta.

9.3. Eläinsuojeluvalvonta

Viranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä kohdellaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti.

Kunnissa toimivia eläinsuojeluviranomaisia ovat kunnaneläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisi.

Kunnaneläinlääkäri suorittaa akuutteja eläinsuojeluvalvontatehtäviä.

Tarkastuksia suoritetaan pääasiallisesti silloin, kun on aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan, käytetään tai kuljetetaan säädösten vastaisesti. Viranomaisella on epäilyn perusteella oikeus tarkastaa eläin ja sen pitopaikka sekä eläimen pitoon ja hoitoon liittyvät välineet, ruoka- ja juoma. Epäilyn perusteella tarkastuksia suoritetaan myös kotirauhan piirissä. Havaittaessa eläinsuojelulainsäädäntöä rikotun, annetaan tarkastuksilla hallintopäätöksellä määräyksiä ja kieltoja ja ryhdytään tarvittaessa myös kiiretoimenpiteisiin.

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvaa ammattimaista tai muutoin laajamittaista eläintenpitoa harjoittavia yksiköitä (esim. hevostallit ja eläinkaupat ja pieneläinlaitokset) pyritään tarkastamaan säännöllisesti.

Eläinsuojelulakiin kuuluvana kunnan velvollisuutena on myös löytöeläinten säilytys viidentoista vuorokauden ajan. Äänekosken alueen löytöeläinten säilytyspaikkojen yhteystiedot löytyvät Äänekosken kotisivuilta.

9.4. Muu valvonta

Kunnaneläinlääkäri tekee maidontuotantotiloilla säännöllisiä, elintarvikelainsäädännön mukaisia tuotantohygieenisiä tarkastuksia riskikartoituksen mukaisesti. Vuosien 2011-2012 aikana on tavoitteena kehittää maidontuotantotilojen riskinarviointia. Muuta alkutuotannon valvontaa tehdään lähinnä liittyen epäilyyn perustuvaan eläinsuojeluvalvontaan.

Lihantarkastuksesta vastaa kunnaneläinlääkäri. Lihantarkastusta suoritetaan riistan teurastukseen hyväksytyissä lahtivajoissa.

Terveysvalvonnanjohtaja huolehtii myös Eviran määräyksestä otettavista kansalliseen ja EU-tason vierasainevalvontaan liittyvistä näytteenotoista alueella.

Kunnan velvollisuuksiin kuuluu myös pitää rekisteriä alueella olevista alkutuotantopaikoista.

9.5. Eviran valtakunnallinen eläinten terveys- ja hyvinvointivalvonnan ohjelma

EHO 2011

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira on laatimassa valtakunnallisen ohjelman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista vuodelle 2011.

Ohjelmassa tullaan esittämään kunnan vastaavaa ohjelmaa koskevat vaatimukset. Äänekoskella laaditaan oma kunnallinen ohjelmansa perustuen tähän valtakunnalliseen ohjelmaan suunnitelmakaudella vuonna 2011.